

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
FILOZOFICKÁ FAKULTA
ÚSTAV VĚD O UMĚNÍ A KULTUŘE

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

UMĚLECKÉ DĚDICTVÍ HOTELU OTAVA V PÍSKU:
Mikoláš Aleš a jeho fresky

Vedoucí práce: PhDr. Ladislav Jackson, Ph.D.

Autor práce: Kristýna Raffelová
Studijní obor: Dějiny umění
Ročník: 4.

2025

Prohlašuji, že jsem autorem této kvalifikační práce a že jsem ji vypracovala pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu použitých zdrojů

V Českých Budějovicích dne .....

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu své bakalářské práce, PhDr. Ladislavu Jacksonovi, Ph.D., za cenné rady, odborné vedení a vstřícný přístup během konzultací, které mi velmi pomohly při zpracování tohoto tématu. Poděkování patří také všem, kteří mi poskytli podporu během psaní této závěrečné práce.

Anotace

Tato bakalářská práce se zabývá historickým, architektonickým a výtvarným významem hotelu Otava v Písku, původně známého jako hotel Dvořáček. Hlavní výzkumnou otázkou je, jaký význam má výzdoba navržená Mikolášem Alšem pro porozumění místní historii a identitě města Písek, co ji činí tak jedinečnou, a jak se v ní odráží jeho osobní vztah k tomuto regionu.

Práce se snaží otázku zodpovědět prostřednictvím komplexní analýzy objektu, která začíná historickým kontextem vzniku stavby a pokračuje osobnostmi stavebníka a stavitele. Dále se zaměřuje na podrobný výklad ikonografie spojené s místním regionem a na technické zpracování freskové výzdoby Josefem Bosáčkem podle Alšových návrhů. Práce rovněž sleduje ideový rámec tvorby Mikoláše Alše, jeho vztah k událostem 60. let 19. století a propojení s historií Písku a oblasti Písecka. Dílčí pozornost je věnována také problematice restaurátorské péče a nechybí ani kapitola věnovaná dalším realizacím v Jihočeském kraji.

Annotation

This bachelor's thesis explores the historical, architectural, and artistic significance of the Otava Hotel in Písek, originally known as the Dvořáček Hotel. The main research question focuses on the importance of the decoration designed by Mikoláš Aleš in understanding the local history and identity of the town of Písek—what makes it unique and how it reflects Aleš's personal connection to the region.

The thesis seeks to answer this question through a comprehensive analysis of the building, beginning with the historical context of its construction and continuing with an examination of the personalities of the investor and the builder. It then delves into a detailed interpretation of the iconography related to the local region and the technical execution of the fresco decoration by Josef Bosáček based on Aleš's designs. The work also considers the ideological framework of Mikoláš Aleš's art, his relationship to the events of the 1860s, and his connection to the history of Písek and the surrounding Písek region. Partial attention is given to the issue of restoration care, and a chapter is dedicated to other related works in the South Bohemian Region.

Obsah

1. Úvod.....	1
2. Mikoláš Aleš v kontextu národní ideologie 19. století.....	2
2.1 Mikoláš Aleš a ideologizace jeho odkazu.....	3
3. Historie obce Písek.....	5
3.1 Stavební proměna.....	6
3.1.2 Budějovická brána.....	7
4. Historie stavby.....	9
4.1 Lékárník a stavebník Rudolf Dvořáček.....	9
4.2. Architekt Rudolf Štech.....	11
5. Popis stavby.....	14
5.1 Neorenesanční sloh.....	14
5.2 Exteriér.....	15
5.3 Interiér.....	16
6. Fresková výzdoba průčelí hotelu.....	17
6.1 Mikoláš Aleš.....	17
6.2 Mikoláš Aleš a jeho vztah k Písku a Písecku.....	20
6.3 Návrhy pro fasády a popis Alšovy kartonové tvorby.....	23
6.4 Výzdoba hotelu Dvořáček.....	25
6.5 Josef Bosáček.....	28
6.5.1 Rýžování zlata na Otavě.....	30
6.5.2 Husitský hejtman Matěj Louda z Chlumčan na Píseckém Kamenném mostě.....	31
6.5.3 Rytířský Turnaj na píseckém hradě.....	32
6.5.4 Dobyť Písku císařským vojskem 26. srpna 1619.....	33
6.5.5 Nárožní obrazy, Lověna píseckých lesů a Městský znak.....	34
6.5.6 Bitva u Čížové 22. listopadu 1741.....	35
6.5.7 Městská slavnost Písecká.....	37
6.5.8 Venkované z Písecka.....	37
6.5.9 Písečtí studenti pozdravují Zvíkov.....	38
6.5.10 Voraři na Otavě.....	39
6.6 Technika fresco secco a přenášení kartonů na fasádu domu.....	39
6.7 Restaurování.....	41
7. Další výzdoba budov dle návrhů Mikoláše Alše v okolí.....	44
7.1 Kodlův dům, třída Národní svobody č.p. 209/23, Pražské Předměstí, Písek.....	44
7.2 Základní škola v Protivíně.....	45
8. Závěr.....	48
9. Seznam použité literatury a zdrojů.....	51
10. Seznam obrazových příloh.....	54

11. Obrazové přílohy.....	58

1. Úvod

Tato bakalářská práce se věnuje výtvarné výzdobě hotelu Otava v Písku, dříve známého jako hotel Dvořáček, která vznikla na základě návrhů Mikoláše Alše a byla realizována Josefem Bosáčkem. Přestože se jedná o architektonicky i výtvarně významný objekt v kontextu regionálních dějin, dosud nebyla vytvořena žádná samostatná odborná studie, která by jej zpracovala komplexně a to nejen z hlediska architektury a umění, ale i kulturního významu.

Východiskem této práce je zkoumání významu sgrafitové výzdoby hotelu Otava v Písku, pro kulturní identitu města. Pozornost je věnována nejen samotnému výtvarnému řešení, ale také okolnostem jeho vzniku, především osobnímu vztahu Mikoláše Alše k regionu, který důvěrně znal, a který se významně promítl do jeho tvorby. Cílem je ukázat, že tato výzdoba nepředstavuje pouze dekorativní prvek, ale nese hlubší význam: odkazuje na místní historii, každodenní život i obrozenecké ideály, které s místem a dobou úzce souvisejí.

Důležitou roli při zpracování tohoto tématu sehrály především Alšovy vzpomínky a také korespondence mezi jednotlivými aktéry stavby hotelu Dvořáček, která pomohla zmapovat celý proces tvorby. Jedná se o cenný historický pramen, bez něž by tato práce pravděpodobně vůbec nemohla vzniknout.

Úvodní kapitoly se věnují historickému a urbanistickému vývoji Písku, zejména okolnostem, které vedly ke zbourání Budějovické brány a umožnily vznik hotelu právě na tomto místě. Další část přibližuje osobnosti, které se na vzniku stavby podílely, především stavebníka Rudolfa Dvořáčka a architekta Rudolfa Štecha. Následuje popis stavby včetně architektonického řešení a charakteristiky neorenesančního slohu. Těžiště práce však spočívá v analýze jednotlivých sgrafit, jejich ikonografie a symboliky. Kapitoly věnované technice fresco-secco a restaurátorským zásahům na závěr rozšiřují téma o pohled na to, jak se význam i stav výzdoby v průběhu času měnily.

Tato práce se tedy nepokouší pouze o uměleckohistorickou analýzu konkrétní budovy, ale zároveň o hlubší pochopení toho, jak může architektura a výtvarné umění uchovávat paměť místa.

2. Mikoláš Aleš v kontextu národní ideologie 19. století

Druhá polovina 19. století v českých zemích přinesla oživení národní kultury a upevnění české identity v rámci rakouské monarchie. Umění se tehdy stalo prostředkem kulturní emancipace a vyjádřením společenských i ideových postojů. Pro pochopení Alešova umění je proto nezbytné nahlédnout na vývoj českého výtvarného umění v tomto období, a zejména na význam obrozenecké myšlenky.¹

Umělec jako Josef Mánes představoval hlas lidu a jeho národních tužeb, když ve svých dílech oslavoval krásu a prostotu lidového života. Byl rovněž Alešovým vzorem.² Aleš stál na pozici demokratů a nikoli vyznavačů carismu a hlasatelů austroslavismu. Věřil v revoluční sílu lidu, který se má po příkladu husitů zbavit národního a sociálního útlaču.³ Jeho dílo ztělesňuje nejen tradici českého výtvarnictví, ale i ducha národní kultury.⁴ Jaromír Neumann uvádí, že Aleš „*žil s lidem celou svou prací, dýchal a cítil, a proto mohl ve svých obrázcích dát nejčistší podobu jeho ideálům a tužbám*“.⁵ Jeho tvorba byla prostoupena potřebou posilovat národní vědomí, probouzet hrdost a připomínat slavné dějinné okamžiky, ve kterých národ držel pospolu. „*Uměním svým chci buditi vědomí a hrdost národní,*“ napsal Aleš sám.⁶

Český národ tehdy neměl politickou svobodu a český lid musel vybojovávat prostor pro svůj kulturní i hospodářský rozvoj. Po pádu Bachova absolutismu přišlo v 60. letech 19. století období národního povznesení. Česká buržoazie zmohutněla, dobyla si pevných společenských pozic a stala se výraznou silou, která se již nemusela dovolávat lidu. Po roce 1870 proto začala opouštět ideály národního boje. Zdeněk Nejedlý tuto změnu shrnuje slovy: „*Naše buržoazie, jakmile nabyla moci, změnila své názory velmi rychle, takřka přes noc...*“.⁷ Tento posun se odrazil i v oblasti umění, které se začalo stále více přiklánět k reprezentativnosti a dekorativnosti, zatímco obrozenecké nadšení ustupovalo do pozadí. V českém výtvarném prostředí zároveň sílil vliv Mnichova a Paříže. Estetická reprezentace, okázalost a stylizovaná

---

¹ NEUMANN, Jaromír. *Mikoláš Aleš: Boj našeho lidu za svobodu*. Orbis, výtvarné nakladatelství Praha, 1952, s. 6.

² KOTALÍK, Jiří. BRABCOVÁ, Jana. *Mikoláš Aleš (1852-1913): souborná výstava díla : Praha, 1979-1980 : Katalog*. Praha: Národní galerie, 1979, s.14.

³ SVOBODA, Emanuel; MÍČKO, Miroslav. *Mikoláš Aleš, nástěnné malby*. Praha: SNKLHU, 1955, s.12.

⁴ NEUMANN. *Mikoláš Aleš: Boj našeho lidu za svobodu*, s. 6.

⁵ Tamtéž, s. 6-5.

⁶ Tamtéž, s. 5.

⁷ Tamtéž, s. 7.

výřečnost začaly nahrazovat dřívější obsahovou hloubku. Aleš se však od těchto nových trendů distancoval. Jak uvádí Míčko, tyto hodnoty mu byly velmi vzdálené.⁸ Svůj postoj formuloval jasně: „Netoužím prospět umění, toužím uměním prospět vlasti.“⁹

Právě v tomto proměněném prostředí Aleš začal vytvářet nástěnná sgrafita pro veřejné budovy a měšťanské domy. Na první pohled se může zdát, že jde o rozpor. Umělec burcující národní vědomí tvoří pro měšťanskou společenskou vrstvu, která se od těchto ideálů odklání. Sám si byl této změny dobře vědom. V dopise Jiráskovi z roku 1887 píše: „*Jo jo! Můj drahej příteli, ty časy se změnily, což v tom našem kumštu, to přísahání na fangli!! A ted' – moderní kšeftaři... Ti ovšem našemu umění na nohy nepomůžou*“.¹⁰ Aleš si však uvědomoval, že jedinými reálnými mecenáši umění byli v té době právě měšťané a obecní samosprávy. Využíval proto dostupných možností, jak skrze architektonickou výzdobu promlouvat k celé společnosti. Jeho sgrafita zobrazují národní dějiny, lidový život a kulturní tradice nikoliv jako pouhou výzdobu, ale jako prostředek k šíření ideových hodnot.¹¹

Alšovo umění tak po celý jeho život zůstalo věrné myšlenkám národního obrození. Patřil k těm, kdo hájili staré hodnoty proti novému kultu světovosti a společenské výlučnosti. Přimyká se k národní tradici a vybízí k tomu, aby národ nezapomněl na svou historickou sílu.¹²

2.1 Mikoláš Aleš a ideologizace jeho odkazu

Ondřej Chrobák v katalogu *Mikoláš Aleš 1852–2007*, připraveném pro stejnojmennou výstavu Národní galerie, uvádí a kriticky rozebírá, že v průběhu 20. století sehrála osobnost Mikoláše Alše a jeho dílo v kulturním i politickém prostředí české společnosti zcela mimořádnou roli. Alšova tvorba byla opakovaně využívána k vyjádření aktuálních společenských nálad, nadějí i obav, a to zejména v krizových či přelomových obdobích. V těchto momentech si jeho dílo různorodé skupiny

⁸ MÍČKO, Miroslav. SVOBODOVÁ-ALŠOVÁ, Maryna. *Mikoláš Aleš: Věmec národních písní*. Tvar, Praha, 1950, s. 7-8

⁹ Tamtéž, s. 9.

¹⁰ NEUMANN. *Mikoláš Aleš: Boj našeho lidu za svobodu*, s. 8.

¹¹ Tamtéž, s. 8.

¹² Tamtéž, s. 22.

symbolicky přivlastňovaly. Aleš zde není prezentován pouze jako umělec, ale také jako nositel hodnot a ideologií, což vedlo k tomu, že jeho tvorba nabyla nových významů, často odlišných od původního kontextu. Nejproblematičtějším obdobím z hlediska manipulace s jeho odkazem byla stalinská éra, kdy bylo Alšovo dílo zneužíváno v politické praxi.¹³

V roce 1979 byla v Jízdárně Pražského hradu uspořádána výstava *Mikoláš Aleš (1852–1913)*, kterou připravila Národní galerie ve spolupráci s Ministerstvem kultury ČSR a Muzeem Aloise Jiráska a Mikoláše Alše. Výstava se konala u příležitosti třicátého výročí vydání zákona o Národní galerii. Koncepti výstavy, výběr exponátů i instalaci připravil tehdejší ředitel galerie Jiří Kotalík, který je rovněž autorem úvodního textu v katalogu. Ten se vyhýbal běžným ideologickým frázím a zároveň vnesl do textu narážku na ideologickou praxi padesátých let. Kotalík poznamenal, že v novodobé tradici „*má dílo Mikoláše Alše významné a trvalé místo, ne ovšem jako jediná či bezvýhradně směrodatná hodnota.*“¹⁴

Rok 1952 byl rozhodnutím vlády Československé republiky vyhlášen jako Alšův rok, který měl za cíl uctít památku „*nejnárodnějšího malíře, pokrokového a bojového člověka*“ a nesl se v duchu oslav stého výročí narození Mikoláše Alše.¹⁵ Pod záštitou tehdejšího prezidenta republiky Klementa Gottwalda byla v Jízdárně Pražského hradu otevřena demonstrativní retrospektiva Alšova díla.¹⁶

Součástí celonárodních oslav byla také výstava *Mikoláš Aleš* v Písku, která měla připomenout „*pokrokové tradice a snahy píseckého lidu*“.¹⁷ Zdůrazňoval se přitom Alšův vztah k městu a jeho lidovost. Jak uvedl Zdeněk Nejedlý: „*Aleš vyrostl z české půdy z českého lidu. Jeho rodné městečko Mirovice dalo mu víc než Řím i sama Florencie, protože v něm odráží život českého lidu, rolníků a řemeslníků, naprosto ne však měšťáků.*“¹⁸

---

¹³ CHROBÁK, Ondřej. *Mikoláš Aleš 1852-2007*. Národní galerie v Praze, 2007, kapitola: *Homunkulus*

¹⁴ Tamtéž, kapitola: *Retro-spektiva*

¹⁵ *Jubilejní výstavy 1952 v Písku: Červenec–srpen : Sborník*. Písek: Míst. NV, výstavní komise, 1952, s. 3.

¹⁶ CHROBÁK. *Mikoláš Aleš 1852-2007*, kapitola: *film*

¹⁷ *Jubilejní výstavy 1952 v Písku: Červenec–srpen: Sborník*, s. 24.

¹⁸ tamtéž, s. 24

3. Historie obce Písek

Písek je okresní město ležící na březích řeky Otavy. Historické prameny sahají až do raného středověku. Ve 13. století zde vznikla osada u rýžoviště zlatonosného písku při břehu řeky. Hlavním důvodem jejího založení bylo zajištění výnosu ze zlata, což městu později dalo i jeho charakteristické jméno. V roce 1240 zde Přemysl Otakar II. založil obec, která postupně nabývala na významu.¹⁹ V této době zde za podpory šlechty vzniklo mnoho významných staveb – Písecký hrad, dominikánský klášter, děkanský kostel a významný raně gotický kamenný most přes řeku Otavu, pravděpodobně postavený ve třetí čtvrtině 13. století.²⁰

Písek byl původně svobodným královským městem. Později, v polovině 14. století, se stal sídlem Prácheňského kraje. Zároveň však prošel i těžkými časy plnými válek a konfliktů. Místní obyvatele zachvátila touha po církevních reformách, pobouřila je poprava mistra Jana Husa, a tak byly během husitských válek vypleněny kostely a zbořen dominikánský klášter. Stejně jako většina Čechů se i oni postavili proti králi Zikmundovi.²¹ Jak uvádějí literární zdroje, ani další události českých dějin se městu zcela nevyhnuly. Třicetiletá válka zasáhla i zdejší obyvatele a výrazně ovlivnila celé území města. Její následky byly pro Písek ničivé.

V letech 1741 a 1742 napadlo město francouzské vojsko, které jej obsadilo v souvislosti s válkou o habsburské dědictví. Habsburské vojsko město obklíčilo ze dvou stran. Francouzská obrana byla velmi slabá, a proto se vojsko nakonec habsburské armádě vzdalo.²²

V pozdějších dobách město Písek čelilo snahám vlády císaře Františka Josefa poněmčit místní obyvatele. Na úřadech proto byla zavedena němčina. Ve druhé polovině 19. století byla reformována městská samospráva. Vznikla řada škol a společenský i kulturní život ve městě začal vzkvétat.²³

---

¹⁹ *Průvodce po král. Městě Písku*. V Písku: Klub českých turistů, 1912, s. 85.

²⁰ MĚSTO PÍSEK. *Historie města*. [online]. [cit. 15.5.2025]. Dostupné z: <https://www.mesto-pisek.cz/historie-mesta/ds-1027>

²¹ PRÁŠEK, Jiří. *Písecké 2. tisíciletí*, Písek: J & M, 2000, s. 29.

²² Tamtéž, s. 122.

²³ Tamtéž, s. 161-162.

Písek byl hlavním městem Prácheňského kraje, ale v letech 1849–1850 došlo k jeho krátkodobému zániku, protože Čechy byly nově rozděleny na sedm krajů mimo Prahu, a město tak připadlo do kraje plzeňského. Tento stav však netrval dlouho a v roce 1855 došlo k opětovnému přetvoření systému, kdy vzniklo třináct okresů. Písek získal vlastní okres a díky tomu se do města vrátila funkce krajského hejtmána.²⁴

V těchto letech město prosperovalo, hospodářství vzkvétalo, řemeslná živnost rostla a stejně tak přibýval počet obchodů a hostinců. V roce 1858 byly zcela zrušeny cechy, což vedlo k výraznému nárůstu živnostníků, protože si každý mohl svobodně registrovat svou živnost.²⁵

3.1 Stavební proměna

Vzhledem k tomu, že historie Písku sahá až do středověku, získalo město svou specifickou podobu, která podle dostupných zdrojů přetrvávala až do 19. století. Na počátku tohoto období se město stále pyšnilo svými vysokými městskými hradbami a branami. V průběhu tohoto století docházelo postupně ke změnám, stejně jako v ostatních evropských i českých městech. Během několika desetiletí se Písek změnil k nepoznání. Narostl počet obyvatel, město hospodářsky prosperovalo a to vedlo ke stavební expanzi. Vyrůstaly nové tovární budovy a do města přicházelo stále více obyvatel. Za hradbami proto vznikaly nové obytné budovy, bytové i činžovní domy, protože centrum města již kapacitně nepostačovalo. Nové stavby za hradbami byly stále vnímány jako venkov a ne jako součást města. To vedlo k rozhodnutí městské hradby i brány zbourat. Brány se totiž na noc zamykaly, čímž obyvatelům ztěžovaly přístup do města. Jejich úzké průjezdy navíc často znemožňovaly průjezd těžce naložených povozů, což způsobovalo škody jak na nákladu, tak na samotných branách.²⁶ Důležitým faktem je také to, že se vojenská technika natolik zdokonalila, že stará opevnění už těžko odolávala modernějším střelám a jejich funkce tak ztratila na významu.²⁷ Tento krok vedl k rozšíření města a vzniku nových městských částí.

---

²⁴ PRÁŠEK. *Písecké 2. tisíciletí*, s.160.

²⁵ Tamtéž, s. 144-145.

²⁶ Tamtéž, s.143-144.

²⁷ SEDLÁČEK, August. *Dějiny královského krajského města Písku nad Otavou, díl II: Od zřízení král. úřadu*. V Písku: Frant. Podhajský, 1930, s. 96.

Demolice probíhala postupně. Roku 1812 začalo bourání první brány, Putimské, které skončilo roku 1834. Následovala brána Pražská v roce 1851 a jako poslední brána Budějovická v roce 1861.²⁸ Ta je pro naše téma nejdůležitější, protože Hotel Otava (Dvořáček) dnes stojí právě na jejím místě. Podrobněji se k ní vrátíme v následující kapitole.

3.1.2 Budějovická brána

Jak již bylo zmíněno v předchozí kapitole, Písek jako středověké město byl v minulosti obehnan opevněním a branami – Putimskou, Pražskou a Budějovickou. Opevnění nechal vybudovat Přemysl Otakar II. ve 13. století na obranu nově založeného města. V průběhu 15. až 17. století byly hradby ještě o něco zvýšeny, a to přibližně o deset metrů.²⁹

Budějovická brána (*viz obr. 1*) stála v ulici Budějovická, která byla v roce 1900 přejmenována na Chelčického a tento název nese dodnes³⁰. Po vybourání ostatních bran byla posledním pozůstatkem bývalého středověkého opevnění. Představovala významnou uměleckou památku. Uvádí se, že podobná stavba existovala jen málokde. I když byla postavena ze žuly, časté požáry způsobily na stavbě značné škody. Pojivo mezi štuky bylo vypáleno a zdivo věže bylo od střechy až k základům roztrháno.³¹

O její zachování se pokusil místní úřední znalec památek a konzervátor František Rudolf Bezděka, přičemž podporu měl i od hejtmana Františka Karla Miltnera.³² Její obnova by však stála velké množství peněz a zároveň brána překážela v každodenním životě, takže snahy o její zachování byly předem odsouzeny k nezdaru. Roku 1861 dal krajský inženýr zprávu, že její stav je nebezpečný a oprava

---

²⁸ PRÁŠEK. *Písecké 2. tisíciletí*, s.143.

²⁹ *Památkový katalog – městské opevnění*. © 2015 [online]. Dostupné z: <https://pamatkovykatalog.cz/mestske-opevneni-19726606>, [cit. 23.5.2025]

³⁰ *Otavan: týdeník pro zábavu, poučení, zájmy politické, obecné a spolkové*. V Písku: Václav Šimek, 03.02.1900, 22(5), s. 4.

³¹ SEDLÁČEK. *Dějiny královského krajského města Písku nad Otavou, díl II: Od zřízení král. úřadu*, s. 301.

³² LUDVÍK, Lubor. *Písecké ulice, náměstí, samoty a komunikace*. Písek: J & M, 1998, s. 23.

nemožná. Navrhoval, aby byla ihned s největší opatrností zbourána.³³ F. Bezděka předložil 15. června návrh, jak by mohla být brána zachována. Všichni přítomní stavitelé však vyjádřili svůj nesouhlas, stejně jako zástupci obce, protože by její oprava stála obec nemalé peníze. Brána byla částečně vybourána v červenci roku 1861. V následujících měsících byly zbourány i zbytky postranních zdí a upraveny strany domů č. 55 a č. 56.³⁴

Po zboření Budějovické brány zůstal na tomto místě úzký průchod, což bylo způsobeno tím, že dům bývalého píseckého advokáta zasahoval do ulice. Zástupci obce se proto rozhodli zmíněný dům odkoupit v roce 1898 a spolu s ním i související jednopatrová stavení, která následně zastupitelstvo nechalo zbořit. Zbytek staveb, které nebylo nutné vybourat pro rozšíření ulice, měl být vydražen. Nikdo se však k dražbě nedostavil.³⁵

Dne 8. března 1898 ve 14 hodin byla svolána mimořádná schůze obecního zastupitelstva ohledně rozhodnutí o prodeji stavebního místa získaného zbořením zastavěného bloku v bývalé Budějovické bráně o výměře 72 metrů čtverečních. Lékárník Rudolf Dvořáček projevil zájem o zakoupení této plochy i se stavebními materiály za částku 11 000 zlatých. Dvořáček získal většinu hlasů zastupitelstva a jeho nabídka byla valnou většinou přijata.³⁶ V závěru zprávy je pak dodáno, že *„prodejem onoho stavebního místa byla by záležitost tato tak dalece skoncována a bylo by žádoucno, aby nynější majitel téhož záhy přikročil ku stavbě, aby tato část města vzala na se žádoucího vzhledu, jakého nyní právě neskytá.“*³⁷ Následně 12. března téhož roku otiskl Dvořáček v místním zpravodaji Otavan inzerát o projektu stavby hotelu první třídy (viz obr. 2). Vyzývá v něm firmy zabývající se dodávkami stavebního materiálu nebo vnitřního zařízení, osvětlení, vytápění, dodávky nábytku a celkového komfortu hostů. Zároveň žádá zkušené odborníky, kteří mají zájem o pronájem hotelu, který má být otevřen v červenci, aby, pokud disponují požadovanou kaucí 5000 zlatých, nahlédli do stavebních plánů a upozornili na případné úpravy. Tyto změny by podle jejich odborných znalostí a zkušeností měly odpovídat

---

³³ SEDLÁČEK. *Dějiny královského krajského města Písku nad Otavou, díl II: Od zřízení král. úřadu*, s. 301.

³⁴ Tamtéž, s. 301.

³⁵ Tamtéž, s. 299.

³⁶ *Otavan: týdeník pro zábavu, poučení, zájmy politické, obecné a spolkové*. V Písku: Václav Šimek, 12.03.1898, 20(11), s. 2.

³⁷ Tamtéž, s. 2.

požadavkům moderních hotelů a bylo by možné je v plánech případně provést.³⁸ Tento inzerát se zároveň ve stejném čísle listu setkal s reakcí redaktora, který zmiňuje fakt, že myšlenka stavby nového hotelu se ve veřejných diskuzích ozývá již delší dobu a taková stavba je ve městě zapotřebí.³⁹

4. Historie stavby

4.1 Lékárník a stavebník Rudolf Dvořáček

Rudolf Dvořáček (v matrice zaznamenán jako Rudolf Anton) se narodil 17. dubna 1848 v Hradci Králové a pocházel z katolické rodiny. Jeho otcem byl Alois Dvořáček, voskař, syn ševce Jana Dvořáčka z Hradce Králové a jeho manželky Marie, rozené Radochové. Matkou Rudolfa Dvořáčka byla Anna, dcera hostinského Václava Vodičky z Pouchova u Hradce Králové a jeho manželky Anny, rozené Brožkové.⁴⁰

Rudolf Dvořáček byl známý podnikatel, lékárník a později hoteliér. Své podnikání započal koupí zdejší lékárny „U Bílého lva“ na Velkém náměstí a vzápětí jí dal nový název „Lékárna u svaté Anny“, který nese dodnes (*viz obr. 3*). Obchod dále rozšířil o exportní oddělení lidových léčiv a o výrobu malinové šťávy. K tomu přidal prodej hospodářských potřeb (*viz obr. 4*) a prorazil si tak cestu na tehdejší venkov. Tím však Dvořáčkovy aktivity zdaleka neskončily. Vedle obchodního ruchu mu zbýval čas také na činnost veřejnou a zejména spolkovou. Stal se členem obchodního grémia, ve kterém působil jako předseda, zároveň byl členem hospodářského spolku. Zasedal v obecním výboru, správní radě městského pivovaru a aktivně hájil hospodářské zájmy města. Také působil v místních sportovních klubech. Roku 1881 byl jednohlasně zvolen starostou bruslařského klubu⁴¹ a působil jako předseda klubu velocipedistů.⁴²

---

³⁸ *Otavan: týdeník pro zábavu, poučení, zájmy politické, obecné a spolkové*. V Písku: Václav Šimek, 12.03.1898, 20(11), s. 2.

³⁹ Tamtéž, s. 2.

⁴⁰ Státní oblastní archiv v Hradci Králové; *Sbírka matrik Východočeského kraje* (NAD 190); sign. 51-17. fol. 14r.

⁴¹ *Otavan: týdeník pro zábavu, poučení, zájmy politické, obecné a spolkové*. V Písku: Václav Šimek, 17.12.1881, 3(51), s. 479.

⁴² *Otavan: týdeník pro zábavu, poučení, zájmy politické, obecné a spolkové*. V Písku: Václav Šimek, 02.04.1898, 20(14), s. 3.

Roku 1885 poskytl redakční místnosti týdeníku s názvem „Poutník od Otavy“ a zabezpečoval jeho administraci. Ucházel se dokonce jako nezávislý kandidát při volbách do zemského sněmu v roce 1908, ale neuspěl, a to ani o rok později v doplňovacích volbách.

Roku 1898 Dvořáček prodal svou lékárnu U svaté Anny i s domem Albertu Holubovi, též lékárníku, za částku 95 000 zl. Krátce poté dal stavět svůj grandhotel Dvořáček „U Arcivévody Františka Ferdinanda“.⁴³ Dvořáček žádal samotného Františka Ferdinanda o povolení pojmenovat svůj hotel podle jeho císařské Výsosti. Dne 21. listopadu 1898 mu byla žádost vrácena se souhlasem.⁴⁴ *„Výsost, nejjasnější pán arcivévoda František Ferdinand ráčil Vaši žádosti, abyste směl dle předložených plánů v Písku vystavěný hotel „U Arcivévody Františka Ferdinanda“ pojmenovati, nejmilostivěji vyhověti.“*⁴⁵

Po vzniku Československa byl název hotelu oficiálně zkrácen na Dvořáček. Toto pojmenování se ale hojně užívalo již v předchozích letech a často se s ním setkáváme v dobových publikacích a týdenících.⁴⁶ Ostatně na fotografii z roku 1908 můžeme spatřit na střešní kovové konstrukci nápis „Hotel Dvořáček“ (viz obr. 5). Nakonec v době socialismu, roku 1960, hotel získal název Otava podle místní řeky, který se užívá dodnes.⁴⁷

Dne 14. září roku 1917 v Písku Dvořáček ve svých 69 letech náhle zemřel na mrtvici. Pohřben byl na hřbitově U Svaté Trojice. Vedení hotelu převzal jeho syn Rudolf Dvořáček mladší, který pokračoval v aktivitách svého otce až do roku 1945. Tehdy tragicky zemřel, když ruský voják najel pásovým vozidlem do hoteliéra a společně s řezníkem Janem Trojanem je přitiskl ke zdi hotelu Dvořáček. Týdeník Otavan z 18. května 1945 přinesl zprávu, že *„dne 14. května zemřel při tragické nehodě v Písku p. Rudolf Dvořáček, majitel hotelu, ve stáří 62 let.“*⁴⁸

---

⁴³ *Otavan: týdeník pro zábavu, poučení, zájmy politické, obecné a spolkové.* V Písku: Václav Šimek, 12.02.1898, 20(7), s. 5.

⁴⁴ *Otavan: týdeník pro zábavu, poučení, zájmy politické, obecné a spolkové.* V Písku: Václav Šimek, 17.12.1898, 20(51), s. 3.

⁴⁵ Tamtéž, s. 4.

⁴⁶ Hotel Dvořáček-Otava, Čtení z Písku [online]. Dostupné z: https://www.ctenizpisku.cz/cteni_mista/hotel-dvoracek-otava/, [cit. 18. 7. 2025].

⁴⁷ Tamtéž.

⁴⁸ *Písecké Listy: věstník z Pootaví.* V Písku: Max Hájek, 18.05.1945, 46(2), s. 3. Dostupné také z: <https://www.digitalniknihovna.cz/cbvk/uuid/uuid:4faab3f3-0048-11e4-b918-001b63bd97ba>

4.2. Architekt Rudolf Štech

Rudolf Štech, syn Karla Štecha, se narodil 1. září roku 1858 v Panenském Týnci nedaleko Slaného.⁴⁹ Tento proslulý architekt pocházel ze stavitelské rodiny. Absolvoval reálku v Lounech a poté u svých strýců, stavitelů Tomáše a Františka Štecha, působil jako stavební dozor. Své studium absolvoval na Vysoké škole technické v Praze v oboru architektury. Ve studiu tohoto oboru pokračoval na Akademii výtvarných umění ve Vídni, kde pracoval v ateliéru architekta Schumachera.⁵⁰

Dle magistrátního výměru se Štech stal 31. ledna roku 1884 stavitelem v Praze, ale ještě téhož roku v březnu se koncese vzdal a odešel do Slaného nedaleko Prahy. Během let 1884–1886 postavil několik domů, č.p. 521, 519 a 597, a mnoho dalších staveb.⁵¹

Štechova tvorba a práce jsou situovány do oblasti západních a jižních Čech, a to zejména do Plzně, kde se v letech 1889 usadil. Jeho stavby spadají do období pozdního historismu a blíží se výrazu „české renesance“ Antonína Wiehla.⁵² Štech měl možnost zblízka poznat jednu z Wiehlových prvních staveb, a to konkrétně dům na Wilsonově ulici ve Slaném, vystavěný v letech 1879–1880, který Wiehl navrhl společně s Janem Zeyerem podle vzoru italských staveb, ještě bez štítů, ale se sgrafitovou výzdobou.

V té době se Štech vrátil ze studií v Praze a Vídni. Převzal stavební firmu po svém strýci Františkovi Štechovi (1821–1890), se kterým realizoval zmíněný dům. V letech 1887–1888, při návrhu neorenesanční budovy okresní hospodářské záložny ve stejné ulici jako zmíněná stavba, uplatnil Rudolf Štech raný Wiehlovský styl, inspirovaný Wiehlovým domem. Budovu zdobí ornamentální sgrafita, na přízemí navazuje široká kordonová římsa zdobená rozvilinovým sgrafitem. Plocha stěny v patře je členěná sgrafitovým kvádrováním a druhé patro je oddělené mohutnou

---

⁴⁹ Státní oblastní archiv v Litoměřicích. Panenský Týnec, římskokat. f. ú.. *Matrika narozených 1844–1871*. sign. L112/5, fol. 81r.

⁵⁰ TOMAN, Prokop. *Nový slovník československých výtvarných umělců*. 3. vyd. Díl II. Praha : Tvar, 1950, s. 560.

⁵¹ DOMANICKÁ, Jana. *Mikoláš Aleš v Plzni*. Západočeská galerie v Plzni, p. o., 2013, s. 12.

⁵² TOMAN. *Nový slovník československých výtvarných umělců*, s. 560.

sgrafitem zdobenou římsou. Stěna nad římsou je členěná abstraktním sgrafitovým vzorem. Později, roku 1896, byla výzdoba doplněna figurální freskovou výzdobou od Mikoláše Alše, malbami Hospodárnosti a Spořivosti.⁵³ Vrcholné Wiehlovy práce poznal Štech při studiu v Praze.⁵⁴

Roku 1889 měl Štech možnost zblízka poznat práce Mikoláše Alše, kdy na domě v Ostrovní ulici vznikla jeho monumentální sgrafitová výzdoba — figury vojáků v meziokenních plochách (viz obr. 6), které připomínají vojenskou minulost domu, jelikož původně sloužil pro vojenské odvedence.⁵⁵ Právě v tomto domě bydlela Štechova budoucí manželka se svými rodiči.⁵⁶

Mikoláši Alšovi poprvé nabídl Štech spolupráci roku 1892 při výzdobě trojice domů na rohu ulic Kollárovy a Tovární v Plzni. Jejich vztah byl velmi blízký a přátelský, dokonce natolik, že společně podnikali výlety do okolí Plzně. Dokladem je dopis ze dne 27. srpna 1894, který Aleš poslal své rodině: „Včera v neděli jsem byl s milostpaní a p. Stechem v Horažďovicích na hradě Práchni a Rabí. Ústně Vám to vypovím, jaké to tam bylo. Prozatím jen, že bylo velké horko. Srdečně Vás pozdravují, jakož i švagrovic. P. Stech Vás pozdravuje“.⁵⁷ Manželé Stechovi zřejmě ubytovávali Alše při práci na společných zakázkách v Plzni. „Pokojík mám od nich pěkně, odlehlý velmi pěkně zařízený. Tentokrát jsem našel nejen mýdlo, ale i hřebec, kartáč na šaty atd [...],“⁵⁸ píše Aleš z Plzně od Štechů v dopise z 3. července roku 1892 své manželce a dětem, když pracoval na své první zakázce.⁵⁹

Ve většině případů nešlo o veřejné zakázky, zadavateli byly soukromé osoby, pro které Štech stavěl činžovní domy, nebo podnikatelé, kteří si chtěli pořídit vlastní dům.⁶⁰ Mezi stavby, které Štech se svou firmou realizoval, patří budova c.k. hlavního poštovního úřadu v Plzni z roku 1893.⁶¹ Návrh této novorenesanční budovy provedl

---

⁵³ Okresní hospodářská záložna čp. 518 [online]. Památkový katalog. Ústřední seznam kulturních památek ČR. Dostupné z: <https://www.pamatkovykatalog.cz/okresni-hospodarska-zalozna-14020024> [cit. 10. 7. 2025].

⁵⁴ DOMANICKÁ. *Mikoláš Aleš v Plzni*, s. 12.

⁵⁵ Činžovní dům čp. 1545 [online]. Památkový katalog. Ústřední seznam kulturních památek ČR. Dostupné z: <https://pamatkovykatalog.cz/cinzovni-dum-15450116> [cit. 10. 7. 2025].

⁵⁶ SVOBODA, MÍČKO. *Mikoláš Aleš, nástěnné malby*, s.72.

⁵⁷ Tamtéž, s.90

⁵⁸ Tamtéž, s.73

⁵⁹ Tamtéž, s.72

⁶⁰ DOMANICKÁ. Jana. *Mikoláš Aleš v Plzni*, s. 5

⁶¹ VLČEK, Pavel. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*. Academia, 2004. s. 649

vídeňský stavební rada Friedrich Setz, autor plánů poštovních úřadů.⁶² V roce 1897 pak Štech budoval v Plzni nádraží s výraznou korunovanou kopulí o výšce kolem 40 metrů, která tvoří jednu z dominant města. Současně stavěl i ředitelství státních drah. V letech 1894–1897 restauroval chrám Narození Panny Marie ve Vodňanech podle projektu Josefa Mockera. V roce 1908 pak realizoval v Plzni činžovní domy v Nerudově ulici a na nároží Radeckého náměstí ve stylu tzv. typizovaného plzeňského domu, který se na rozdíl od pražského vyznačoval dobře osvětlenými a větranými vedlejšími místnostmi.⁶³

Nejvíce zakázek dostával Štech v Plzni a ke spolupráci na nich si vždy přizval Alše, přičemž své domy již řešil s myšlenkou na Alšovu budoucí výzdobu. V roce 1899 Štech vyměnil své působiště a místo plzeňského domu začal stavět velký hotel pro lékárníka Rudolfa Dvořáčka v Písku. Z dochované korespondence víme, že v dopise z 19. března 1899 Štech vybízí Alše, aby se ve středu 22. přijel na den do Písku podívat a ujednat si, co by měl malovat. V dopise píše: *„Má se tam malovat na dům devět obrazů a pro kostel navrhnout okno se sv. Václavem, Annou a Aloisem.“* K návrhu okna pro kostel však nakonec nedošlo. Štech v dopise dále dodává: *„Já jsem Ti, holečku, dlužen víc, než počítám, ale byl jsem tak dales a jsem dosud, že by jsi tomu nevěřil. 24/3 dostanu groše, tak zaplatím, aspoň si pro to přijď, už se nám všem beztoho stýská - Máš dostat na rohák doplaceno 120 zl. A na ten Husův dům všechno.“*⁶⁴

Jak z dopisu a dalších zdrojů vyplývá, Štechova firma se potýkala s vážnými finančními problémy. Jeho neúspěch pramenil jednak z nevhodného způsobu podnikání a také z jeho osobnostních vlastností. Sám sebe často popisoval jako „ubídněný kumštýř, nepraktický člověk, idealista“. Významnou roli však sehrála i nespolehlivost jeho klientů, kteří mu často dlužili peníze. Tyto problémy se mu nakonec staly osudnými, protože v roce 1908 již nezvládl pokračovat v záchraně firmy a 3. ledna se oběsil v krovu plzeňské synagogy, která byla zároveň jeho první stavbou ve městě.⁶⁵

---

⁶² Přestavba poštovního a telegrafního úřadu Plzeň [online]. Plzeň: pam.plzne.cz. Dostupné z: <https://pam.plzne.cz/objekt/c1-260-prestavba-postovniho-a-telegrafniho-uradu-plzen> [cit. 21. 7. 2025].

⁶³ VLČEK. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*, s. 649.

⁶⁴ SVOBODA, MÍČKO. *Nástěnné malby*. s. 133.

⁶⁵ DOMANICKÁ. *Mikoláš Aleš v Plzni*. s. 6.

5. Popis stavby

5.1 Neorenesanční sloh

V šedesátých letech 19. století začal do české architektury pozvolna pronikat neorenesanční sloh, převzatý z okolních evropských zemí. Jednalo se o historizující návrat k ideálům renesance, konkrétně k formám pozdní italské renesance. Architektura byla v tomto duchu pojímána jako komplexní umělecké dílo, kde architekt vytváří prostor i pro uplatnění malířů a sochařů, zejména formou nástěnných maleb a sgrafit.⁶⁶

Typickými znaky neorenesanční architektury jsou monumentálně pojaté vysoké řády, se sloupy umístěnými před pilíře arkád, často slepých nebo vytvářející okenní otvory. Využíval se kámen nebo kvádrování, případně jeho napodobeniny z omítky. Přízemí bývalo tvořeno masivní podnoží s bosáží z hrubě tesaných kvádrů. Nad hlavní římsou se většinou nacházela balustrádová atika.⁶⁷

Současně s italskou inspirací se objevoval i vliv francouzské a nizozemské renesance. Francouzská verze využívala kombinaci materiálů a barevných kontrastů, typicky červené cihelné plochy mezi žlutě tónovanými architektonickými články. Nizozemská renesance se vyznačovala komolenými jehlanci střech v nárožích a vysokými, bohatě členěnými štíty s plastickými detaily.⁶⁸

V českém prostředí se průkopníkem neorenesance stal Ignác Ullmann, který navrhl např. budovu České spořitelny (1858–1861). Alegorické sousoší k ní navrhl Josef Mánes a realizoval sochař Wildt. Významný je i jeho podíl na výzdobě Vyšší dívčí školy ve Vodičkově ulici (1866–1867), kde byla poprvé použita sgrafitová fasádní výzdoba navržená J. Scheiwlem ve spolupráci s J. V. Myslbekem.⁶⁹

Zásadní roli sehrál i Antonín Wiehl, zastánce tzv. "české renesance", která vycházela z domácích staveb 16. a 17. století. Jeho pojetí bylo umírněnější – snažil se architekturu oprostit od přehnané plastiky a nadměrné dekorativnosti.⁷⁰

---

⁶⁶ MÍČKO, SVOBODA. *Nástěnné malby*, s. 22-23.

⁶⁷ HEROUT, Jaroslav. *Staletí kolem nás: Přehled stavebních slohů*. Orbis, Praha, 1970, s. 206-208.

⁶⁸ Tamtéž, s. 206-208.

⁶⁹ MÍČKO, SVOBODA. *Nástěnné malby*, s. 22-23.

⁷⁰ HEROUT, Jaroslav. *Staletí kolem nás: Přehled stavebních slohů*. Orbis, Praha, 1970, s. 206-208.

5.2 Exteriér

Hotel Dvořáček (*viz obr. 7*) je postaven na nároží ulic Komenského a Chelčického. Představuje architektonickou dominantu na okraji historického jádra města. Navržen je v neorenesančním slohu. Dispozice budovy má půdorys ve tvaru písmene V (*viz obr. 8*), s úzkým a téměř obdélným dvorem, který je sevřen mezi dvěma křídly a slouží pro zásobování hotelu a restaurace. Dvorní fasáda zadní části je zcela hladká a bez stylových prvků. Budova má tři podlaží a je kryta sedlovou střechou. Její dominantu tvoří cibulová věžička umístěná v nárožní části (*viz obr. 9*).

Průčelí do ulic je symetrické, s nárožními rizality a zkoseným nárožím, kterému dominuje arkýř zasahující přes první a druhé patro. Ten je zakončen balkonem s kovovým zábradlím. Arkýř spočívá na konzolách s volutami a jeho plocha je v obou patrech členěna okenním otvorem ve štukové šambráně, doplněné zdobenou suprafenestrovou částí a štukovou výplní pod okny (*viz obr. 10*). Fasády orientované do ulic jsou bohatě členěné. Na jedné straně mají dvanáct, na druhé čtrnáct okenních os. Celkově se vyznačují výraznou kombinací horizontálních a vertikálních architektonických prvků.

Přízemí je řešeno hloubkovou bosáží. Okna v této části budovy jsou jednoduchá, výkladcová, zasazená ve špaletách. Nad okenními a dveřními otvory se nacházejí výrazné klenáky, z nichž vrcholné jsou zdobeny plastickými mužskými a ženskými hlavami s rostlinnými motivy (*viz obr. 11*). Přízemí uzavírá profilovaná průběžná kordónová římsa, která je překryta střešní krytinou. První a druhé patro je členěno pásy mezi sdruženými okny, v nároží trojokenními a jinde dvojokenními, které jsou odděleny bosovanými pilastry. Nárožní pilastry jsou vysokého řádu, procházejí oběma patry a dosedají na patku s jednoduchou hlavicí, zdobenou reliéfní hlavou Iva a triglyfem (*viz obr. 12*). Výrazným prvkem fasády je pás jedenácti obdélných obrazů, provedených technikou fresco-secco Josefem Bosáčkem podle návrhů Mikoláše Alše. Tyto obrazy lemují budovu mezi prvním a druhým patrem. Dva z nich, umístěné na rizalitech, se odlišují horizontálně protáhlejším formátem. Okenní otvory jsou vsazeny do štukových profilovaných šambrán a mezi jednotlivými okenními poli jsou umístěny štukové sloupky. Okna v prvním patře jsou doplněna o plasticky vystupující podokenní pole, která dosedají na ornamentálně zdobenou kordónovou římsu. Okna ve druhém patře jsou rámována štukovou šambránou s kapkami a zakončena

suprafenestrou s oválným polem a rostlinným dekorem. Druhé patro završuje kládí s profilovanou, vystupující kordónovou římsou, jejíž vlys je zdoben obloučkovým motivem, květinovou a ornamentální výzdobou a architrávem.

Třetí patro je, obdobně jako předchozí podlaží, členěno pilastry. Nárožní pilastry jsou bosované a zvýrazněny jednoduchými kvádry. I zde jsou použita sdružená okna, tentokrát zakončená polokruhovými oblouky. Osazena jsou do bohatě profilovaných štukových šambrán, doplněných o postranní a vrcholový klenák a suprafenestry. Patro je zakončeno výraznou korunní římsou.

Nejvýraznějším architektonickým prvkem celé stavby je trojpodlažní volutový štít s polokruhovým zakončením, situovaný nad středovým nárožním rizalitem. Atika je po obvodu lemována a členěna vertikálně pilastry a horizontálně profilovanými římsami. Horní římsa je mohutně zalamovaná a nese boční volutové ukončení. Ve štítu jsou osazena pravoúhlá okna, jejichž rámování je oproti zbytku fasády výrazně střídmejší.

Krajní části uličních průčelí jsou zakončeny nižšími jednostupňovými volutovými štíty (*viz obr. 13*), které jsou koncepčně jednodušší. I tyto štíty využívají pilastrové členění, zakončeny jsou polokruhem a ve své centrální části mají pravoúhlý okenní otvor.⁷¹

5.3 Interiér

Interiér hotelu byl na svou dobu velmi moderně zařízen. Jednalo se o hotel I. třídy, který disponoval čtyřiceti hostinskými pokoji, z nichž každý byl vybaven koupelnou a splachovací toaletou. Pro hosty byly k dispozici rovněž společenské prostory – herna s francouzskými biliardy, hudební salon a reprezentační salon. V přízemí se nacházela elegantní kavárna (*viz obr. 14*) s velkými prosklenými okny orientovanými do ulice, dále restaurace a lidová jídelna (*viz obr. 15*). Celý objekt byl vybaven elektrickým osvětlením a ústředním topením, což potvrzovalo jeho vysoký standard.⁷²

Z hlediska památkové hodnoty je nejvýznamnějším prvkem interiéru vestibul, jenž je zaklenut zrcadlovou štukovou klenbou. Dominantními prvky prostoru jsou profilovaná římsa a pilastry, které jsou plasticky modelovány přímo na zdivo. Uměleckou výzdobu

---

⁷¹ Národní památkový ústav, *Evidenční list kulturní památky č. 4-p hotel Otava čp. 56*, NPÚ ČB

⁷² *Průvodce po král. Městě Písku*. Písek: Klub českých turistů, 1912. s. 227

vestibulu doplňují čtyři nástěnné lunety s reliéfními alegoriemi čtyř ročních období, umístěné na bočních stěnách. Kompozici završují dva středové reliéfy s motivem znaků, doplněné rostlinnou ornamentikou v pozadí. Vestibul byl během desetiletí opakovaně přemalován, což vedlo k překrytí původního barevného řešení. Restaurátorský průzkum však odhalil, že původní výmalba byla provedena v bílé barvě se zlacenými linkami.⁷³ Zrcadlová štuková klenba je použita i u hlavního schodiště. V přízemí, v prostorách restaurace, jídelny a kavárny, byly kazetové stropy. Recepční místnost byla ozdobena fabiony s rostlinnými motivy a ve všech chodbách a na jednotlivých podlažích byla použita segmentová klenba.⁷⁴

6. Fresková výzdoba průčelí hotelu

6.1 Mikoláš Aleš

Mikoláš Aleš (1852–1913) se narodil v Miroticích, malé vsi nedaleko Písku. Pocházel z tradiční, vlastenecky smýšlející rodiny, která si zakládala na zachovávání rodinných tradic. Byl synem písaře Františka Alše, historiografa svého rodu a zapáleného vlastence. Jeho matkou byla Veronika, rozená Fanfulová. Důležitými osobami v jeho životě byli i dva starší bratři – František (1847–1865), historik a básník, a Jan (1848–1867), nadaný kreslíř a znalec přírody.

V roce 1858 nastoupil do mirotické školy a v roce 1862 odešel za svými bratry studovat do Písku na tamější gymnázium.⁷⁵ V Písku jim péči nahradil strýc Tomáš Fanfule, který sehrál v Alšově životě významnou roli. Jako pamětník a svědek nedávných i dávnějších vojenských bojů předával Alšovi cenné informace o historickém dění.^{76 77}

Již od malička Aleš kreslil – inspirací mu byly sochy, svaté obrázky, jesličky, ale i slova písní. Talent pro kresbu zdědil po své matce, která vytvářela výšivky podle vlastních návrhů. Také bratři František a Jan byli nadanými kreslíři, a jak Aleš sám

---

⁷³ NOVOTNÝ, Zdeněk, ŠTORK, Jiří. *Restaurátorská zpráva k opravě štukové reliéfní výzdoby*, 15.12.1998 Hejná

⁷⁴ Tamtéž.

⁷⁵ VOLAVKOVÁ, Hana. *Mikoláš Aleš*. Praha: Odeon, 1982. 76 s. Edice Malá galerie, s. 7.

⁷⁶ ORLÍKOVÁ BRABCOVÁ, Jana. *Mikoláš Aleš*. Hluboká nad Vltavou: Alšova jihočeská galerie, 1979. Autorský katalog. *předmluva*.

⁷⁷ CHROBÁK. *Mikoláš Aleš 1852 – 2007*, kapitola: *Film*.

říká: „*Bratr Jan byl mým prvním a snad nejvlinějším učitelem kreslení... Tomu já děkuji svým uměním.*”⁷⁸ Mikoláš kresby svého bratra Jana po celý život schraňoval a do svých děl zakomponovával motivy z jeho gymnaziálních náčrtků, nebo přejímal celé jejich kompoziční rozvrhy.⁷⁹

Ve třinácti letech zemřel nejstarší bratr František na souchotiny a nedlouho poté i bratr Jan, který se nešťastnou náhodou postřelil.⁸⁰ Nebyla to však jediná tragická událost, která Aleše v té době postihla. V září roku 1869 zemřela i jeho matka. Přes všechnu nepřízeň osudu nastoupil v říjnu téhož roku na pražskou Akademii, kde ho však čekalo velké zklamání. To dokládá Alešův výrok z roku 1912: „*Tam čekalo mne veliké zklamání. Poznal jsem, že kreslírna písecké reálky byla bohatší, že bratři byli větší umělci než leckterý profesor Akademie, a tak chodil jsem jako trubec rok, než jsem přišel k sobě.*”⁸¹

Aleš v Praze procházel ulicemi, které si jeho bratr Jan zaznamenával do svých poznámek. Studoval historické reálie po vzoru bratra Františka, a heraldika se stala jeho velkým koníčkem.⁸² Četl práce Kollára, Šafaříka, Vocela, navštěvoval hrady a památná místa. Zájem v něm vzbudily i slovanské starožitnosti, o nichž si četl v časopise *Památky archeologické a místopisné*.⁸³

Roku 1876 začal Aleš pobyt u statkáře Alexandra Brandejse (který se později stal jeho mecenášem) v Suchdole u Prahy. Během tohoto období, v roce 1879, Aleš vytvořil významné historické plátno *Setkání Jiřího z Poděbrad s Matyášem Korvínem*. Se střídavými přestávkami zde pobýval a tvořil až do konce července téhož roku.⁸⁴

Po ukončení Akademie toužil Aleš stát se historickým malířem a prosadit se nejen kresbou, ale i obrazy malovanými olejem. Jeho inspirací, stejně jako u většiny jeho spolužáků, byl polský malíř Jan Matejko.⁸⁵ Mezi české umělce, kteří ho ovlivnili, patřili například Josef Mánes a Karel Svoboda.⁸⁶

---

⁷⁸ ORLÍKOVÁ BRABCOVÁ. *Mikoláš Aleš*. předmluva

⁷⁹ NEUMANN, Jaromír. *Mikoláš Aleš, Cykly*. Praha: SNKL - Státní nakladatelství krásné literatury, 1957, s. 69-72.

⁸⁰ VOLAVKOVÁ. *Mikoláš Aleš*, s. 7.

⁸¹ Tamtéž, s. 10.

⁸² Tamtéž, s. 12.

⁸³ DOMANICKÁ. *Mikoláš Aleš v Plzni*, s. 25.

⁸⁴ CHROBÁK. *Mikoláš Aleš 1852-2007*, kapitola: *Film*.

⁸⁵ DOMANICKÁ, *Mikoláš Aleš v Plzni*, s. 25

⁸⁶ VOLAVKOVÁ. *Mikoláš Aleš*, s. 12.

V roce 1878 se na popud Alexandra Brandejse rozhodl účastnit soutěže na výzdobu foyer Národního divadla.⁸⁷ Společně s Františkem Ženíškem vytvořili cyklus *Vlast*. Ten mu přinesl nejen cenu a slávu, ale také negativní ohlasy veřejnosti, spory o myšlenkové autorství a zpochybnění jeho schopnosti přenést cyklus na stěny foyer Národního divadla.⁸⁸

I přes to, že jeho olejomalby patřily k mistrovským dílům, nesetkávaly se s velkým ohlasem. Z tohoto důvodu mu nebyly nabízeny žádné zakázky na monumentální malby a mnoho jeho studií k historickým a alegorickým cyklům zůstalo pouze na papíře. V důsledku těchto událostí se Aleš stáhl do ústraní a v polovině osmdesátých let přestal malovat. Tvořil pouze pro různá nakladatelství, ilustroval kalendáře, zpěvníky, dětské knížky a časopisy.⁸⁹

A právě v této době se Aleš začal věnovat návrhům sgrafit pro neorenesanční budovy poté, co ho oslovil Antonín Wiehl a dal mu příležitost realizovat svou tvorbu na velkých plochách fasád domů. První sgrafitovou výzdobu navrhl v roce 1883 pro Staroměstskou vodárnu. Během následujících let přibývalo zakázek na výzdoby průčelí budov a Aleš opět našel smysl ve své tvorbě.⁹⁰ Jak již bylo výše zmíněno v kapitole o Rudolfu Štechovi, právě on se stal architektem, kterému Aleš dodal nejvíce svých kartonů a to i navzdory Štechově špatnému hospodaření s financemi.

Obdiv a uznání ke svým dílům opět získal na Národopisné výstavě roku 1895, kde byly vystaveny některé jeho kartony, například cyklus *Život starých Slovanů* z roku 1891. Následně získal lépe placenou práci a obdiv mladých umělců sdružených od roku 1887 ve Spolku výtvarných umělců Mánes,⁹¹ kteří ho téhož roku založení požádali, aby se stal jejich prvním čestným starostou. V roce 1896 vydal spolek Mánes o jeho díle první monografii.⁹²

Emmanuel Svoboda, zeť Mikoláše Alše a zároveň správce jeho pozůstalosti, odhadl při jejím souhrnu celkový počet položek Alšova díla na přibližně osm tisíc. Kromě toho je třeba zmínit i rozsáhlý soubor písemností, který zahrnuje jak osobní poznámky v náčrtnících, notesech a kalendářích, tak i bohatou korespondenci, a to

---

⁸⁷ CHROBÁK, *Mikoláš Aleš 1852-2007*. kapitola: *Film*.

⁸⁸ DOMANICKÁ, *Mikoláš Aleš v Plzni*, 2013. s. 25-26.

⁸⁹ Tamtéž, s. 25-26.

⁹⁰ Tamtéž, s. 26.

⁹¹ VOLAVKOVÁ, *Mikoláš Aleš*, s. 66.

⁹² ORLÍKOVÁ BRABCOVÁ, *Mikoláš Aleš*. předmluva

jak pracovního, tak soukromého charakteru. Tento soubor představuje cenný pramen pro poznání Alšova života, jak uměleckého, tak osobního.⁹³

6.2 Mikoláš Aleš a jeho vztah k Písku a Písecku

Písek a okolí Písecka sehrály v životě a zejména v tvorbě Mikoláše Alše významnou roli. Jak již bylo zmíněno výše, oblast tzv. Prácheňského kraje byla jeho rodištěm a v pozdějších letech se Písek stal jeho studentským městem, které rozšířilo jeho vlastenecké ambice. Během studia si zamiloval obrozeneckou literaturu a historii.⁹⁴ Maryna Alšová, dcera Mikoláše Alše, ve svém vyprávění v publikaci *U nás doma* popsala Alšův vztah k rodnému kraji následovně: „V Písku, na starém mostě, mi tatínek s pýchou, jako věrný syn Prácheňského kraje, vykládal, že ten most je starší než Karlův most v Praze. S jakou láskou tehdy hleděl na písecký hrad, v němž čerpal náměty pro své monumentální umění!“⁹⁵

Nelze opomenout, že v šedesátých letech 19. století, během Alšových studií v Písku, probíhaly ve městě boje proti německému nátlaku a s nimi úzce související střety o zachování památek. Jedním z hlavních sporů byl boj o písecký hrad, jehož zbourání si přála část ekonomicky orientované buržoazie, která na jeho místě plánovala vybudovat místní pivovar.⁹⁶ Tyto konflikty vedly k novému pohledu na památky české minulosti jako na cenné zbytky naší kultury, na které by měl být český národ patřičně hrdý. Památky se tak staly symbolem odporu proti poněmčení města.⁹⁷

Do Písku se „německý nátlak“ začal prosazovat už na sklonku 18. století, zejména pak v polovině 19. století, kolem roku 1850. Do města byli dosazováni němečtí úředníci a němčina se stala úředním jazykem. Přestože při jednáních mezi stranami se nadále užívala čeština. Ve městě se tak rozdělily dvě skupiny: *Panská* a *Sousedská*. Bylo nutné vysvobodit se z nadvlády národnostně germanizující, sociálně vykořisťující byrokracie a feudální šlechty.⁹⁸

---

⁹³ CHROBÁK. *Mikoláš Aleš 1852 – 2007*, . kapitola: *Osud talentu v Čechách*

⁹⁴ SVOBODA, MÍČKO. *Nástěnné malby*, s. 41.

⁹⁵ SVOBODOVÁ - ALŠOVÁ, Maryna. KRUPÍČKOVÁ, Jiřina. *U nás doma*. Online. Praha: Knihovna a tiskárna pro nevidomé K. E. Macana, 1978. s. 98.

⁹⁶ NEUMANN. *Mikoláš Aleš: Cykly*, s. 45.

⁹⁷ Tamtéž, s. 45.

⁹⁸ SEDLÁČEK. *Dějiny královského krajského města Písku nad Otavou, díl II: Od zřízení král. úřadu. V Písku*, s. 305.

S tímto tématem úzce souvisely aktivity na místních školách. Rozmach školství v této době přilákal řadu studentů i profesorů z různých vědeckých oborů. Mnoho z těchto profesorů gymnázia a reálky stálo v čele bojů za „českost Písku“. Organizovali přednášky, besedy a kurzy, které probíhaly výhradně v českém jazyce.⁹⁹ Do těchto aktivit se zapojovali i místní studenti, kteří pořádáním českých divadelních představení, výletů a tanečních zábav pomáhali město zbavovat německého nátěru.¹⁰⁰ Mikoláš Aleš v roce 1906 zavzpomínal na toto období v kresbě *Student v Písku r. 1860* (viz obr. 16), kde zachytil studenta v typickém kroji – slovanský klobouček, čamaru se širokými rukávy zdobenou bohatými šňůrami a plášť. Ostatně studenty zobrazil již dříve, a to v roce 1899 na obraze *Písečtí studenti pozdravují Zvíkov roku 1861*, který vytvořil pro hotel Dvořáček.¹⁰¹ A tímto obrazem vzdal hold českým památkám. Tento fakt potvrzuje, že Aleš tyto události velmi intenzivně vnímal a staly se mu významnou inspirací. Sám vzpomínal slovy: „*Víte, za mých studentských let – tak koncem šedesátých let – to bylo nějaké opravdové nadšení, takové, o kterém se dnes říká, že není možné. Člověk cítil srdce až v hrdle, ba dokonce až tuhle ve skráních, a nemusel to být žádný básník ani kumštýř, každý Čech toho byl schopen. Čeští studenti šli v čele, dělali přímo zázraky. Býval jsem s těmi staršími, ti už měli víc za sebou, ale i já jsem dokázal držet krok.*“¹⁰² Ostatně i jeho bratr František se panující atmosférou inspiroval, když psal své básně.¹⁰³

V Písku se nachází mnoho zachovalých památek, a to jak architektonických, tak výtvarných. Jednou z nich je fresková výzdoba v tzv. Rytířském sále na Píseckém hradě, vytvořená kolem roku 1479 za vlády Jagellonců. Jedná se o místnost vyzdobenou nástěnnými malbami s náboženskou tematikou, například Klanění tří králů či Narození Páně, ale i s tématy historickými, která jsou pro naše téma důležitější. Velmi poutavé jsou malby znázorňující rušné dějové scény: boje jízdy a pěchoty s lučištníky a dělostřelci na pahorcích před městem. Druhá scéna zachycuje rytířský turnaj (viz obr. 17), kde rytíři v kolčích helmách s vlajícími chocholy sedí na koních se zdobenými kropíři. Doplnují ji postavy šašků a dam, kteří turnaj sledují z pavlače. Celá scéna je zasazena na pozadí města s řekou, mostem a palácem, jež

⁹⁹ PRÁŠEK. *Písecké 2. tisíciletí*, s. 161.

¹⁰⁰ *Otavan: týdeník pro zábavu, poučení, zájmy politické, obecné a spolkové*. V Písku: Václav Šimek, 30.09.1916, **1** (36)(6-7), s. 98-140.

¹⁰¹ Tamtéž, s. 98-140.

¹⁰² *Polední list*. Praha: Tempo, 23.7.1944, 18(201), s. 4.

¹⁰³ NEUMANN. *Mikoláš Aleš: Cykly*, s. 45

pravděpodobně připomínají právě město Písek. Tato scéna má v našem tématu značný význam. Podobný motiv použil Mikoláš Aleš i na obraze pro hotel Dvořáček, kde zobrazuje rytířský turnaj, ve kterém rytíři na koních s dřevci soupeří v turnaji podobným způsobem jako na freskách z píseckého hradu.¹⁰⁴ Víme, že Aleš tuto památku navštívil v roce 1877. Ve svém dopise Marině ze dne 9. června z Písku napsal: „*A pak jsem při té příležitosti navštívil také starý hrad zdejší a leccos jsem tam našel, co bych potřebovali mohl.*“¹⁰⁵ Miroslav Míčko v knize *Malíř svého lidu* a Jaromír Neumann ve své publikaci *Cykly* tvrdí, že Aleš měl možnost tuto místnost poznat již během svých studií ve městě a navštěvoval ji spolu se svými dvěma bratry, stejně jako další místní památky. Malby mu měly poskytnout představu (spíše romantickou) o tom, jak vypadaly dobové oděvy, kostýmy i výzbroj rytířů, které se pak objevovaly po celý život v jeho dílech. Nebyly to však jediné dvě scény, které pravděpodobně upoutaly jeho pozornost.^{106 107} V síni se nachází i řada erbů a znaků českých pánů, které v Alšovi měly probudit jeho počáteční heraldický a sběratelský zájem. Jeho pozornost upoutaly také malby na čelních zdech místnosti, kde jsou zobrazeny podobizny králů, konkrétně Ladislava Pohrobka, Jiřího z Poděbrad, Karla VII., francouzských králů a jedné vznešené postavy, kterou nelze bezpečně identifikovat. Všechny tyto postavy jsou vyobrazeny podobně. Oděné jsou v plátové zbroji s přilbicí, na níž je nasazena koruna, opírají se o štít a v ruce drží obnažený meč. Jaromír Neumann se domnívá, že právě na základě těchto maleb měl Aleš vytvořit vlastní podoby panovníků, kteří nesli jádro těchto zobrazení.¹⁰⁸

Můžeme se pouze domnívat, zda byly Alšovi tyto malby blízké. Faktem však je, že při téměř shodném zobrazení, s pevně vedenou linií dominující nad barvou, se setkáváme u Alšových kartin, kde nejdůležitější roli hrála právě uhlová čára.¹⁰⁹ Blízká mu tak mohla být prostota jejich podání, plošné rozvedení scény a jednoduchá linie. Malíř tvořil linii přesně tak, jak ho ruka vedla, souvisle a volně. Nebylo třeba dlouhého předkreslování. Stejně tak je zobrazení panovníků velmi monumentální a vedeno jednoduchou čarou. Písecký hrad nebyl jediným místem, které Alše pravděpodobně zaujalo už v dětství. Dle Jaromíra Neumanna sám Aleš vzpomíná v

¹⁰⁴ NEUMANN. *Mikoláš Aleš: Cykly*, s. 41 - 42.

¹⁰⁵ SVOBODA, Emanuel. *Alšovy listy milostné*. Sfinx, 1941, s. 49.

¹⁰⁶ MÍČKO, Miroslav. *Malíř svého lidu*. Družstevní práce, Praha, 1946, s. 66.

¹⁰⁷ NEUMANN. *Mikoláš Aleš: Cykly*. Praha: SNKL - Státní nakladatelství krásné literatury, 1957, s. 41 - 42.

¹⁰⁸ Tamtéž, s. 41 - 42

¹⁰⁹ Tamtéž, s. 41-42

Pamětní knize rodiny na hrad Zvíkov, ležící nedaleko města Písku, který společně se svými bratry a otcem o prázdninách navštěvovali. Obdivoval historii hradu, ale také divokou přírodu kolem, skály, lesy a soutok Otavy s Vltavou pod hradní skálou (viz obr.18). Tuto scénu nalezneme také v obraze na hotelu Dvořáček, *Studenti pozdravují Zvíkov*. V interiéru hradu Alše pravděpodobně upoutaly malby taneční scény v tzv. Svatební síni. Dále také postavy kurfiřtů: český král s erbem u nohou, falckrabě rýnský, vévoda saský a markrabě braniborský. I zde mohl být zasvěcen do světa heraldiky, a to konkrétně v erbovní síni se štítonoši držící erby rodů. Mezi Alšovými kresbami nalezneme malby z kaple na arkádách světeckých postav Mikuláše a Václava z východní stěny.¹¹⁰ Roku 1872 dokonce strávil dva týdny se spolužáky studiem maleb přímo na hradě. Tuto událost popsal v dopise Vilému Kailovi slovy: „*Měl jsem zde dva známé z Prahy, kreslili jsme starožitné malby zvíkovské pro archeologické památky v Praze. O Mirotické pouti jsme ani nevylezli ven a druhý den jsem šel hned zase na Zvíkov, a tam jsme spali v jednom starém sále, kde jsme museli vždy napřed netopýry vyhnat, abysme mohli pokojně spát.*“¹¹¹

Jako konkrétní příklad čerpání inspirace ze zmíněných míst, kromě cyklu píseckého, uvedeme Alšův olej *Zajetí krále Václava IV.* z roku 1878, odehrávající se v síni gotického hradu, jejíž malířská výzdoba je pravděpodobně přímou inspirací z maleb píseckého a zvíkovského. Na širokém poli pod klenbou je zobrazen rytířský turnaj evokující scénu z píseckého hradu. Podobu králů ze stejného místa nese i postava Jana Lucemburského v brnění s mečem na rameni a se štítem s českým lvem.¹¹²

6.3 Návrhy pro fasády a popis Alšovy kartonové tvorby

Kartony sloužily jako kresebné předlohy, podle kterých poté vznikaly figurální nebo ornamentální kompozice na fasádách domů, ať už na průčelích nebo štítech¹¹³.

Aleš byl schopný díla tvořit doslova ze dne na den, převážně kreslil bez jakékoliv předchozí přípravy volnou rukou. Potvrzuje to samotný Alšův výrok: „*U mne je nutno pochopit, že maluji vše jen rychle. Přijde to z náhla bez dlouhého snad přemýšlení.*“

---

¹¹⁰ Tamtéž, s. 43.

¹¹¹ SVOBODA, Emanuel. *Jak Mikoláš Aleš žil a tvořil*. Nakladatelství B. Kočí, Praha 1920, s. 32.

¹¹² NEUMANN, Mikoláš Aleš: *Cykly*, s. 44.

¹¹³ DOMANICKÁ, *Mikoláš Aleš v Plzni*, 2013, s. 34.

*Co vytvořil jsem krásného, bylo jen letmo vytvořeno.*¹¹⁴ Pouze u složitějších komponovaných figurálních výjevů vycházel z drobných skic nebo studijních kreseb a náčrtků. To bylo jeho nadání. Dokázal si rozvrhnout obraz pouze v hlavě, bez větší přípravy a podrobného rozvržení, ho přenesl uhlem do celého formátu kartonu, silného a tuhého papíru, který byl často v nadživotní velikosti a musel odpovídat rozměrům skutečného sgrafita.¹¹⁵ O tom, že Aleš skutečně tvořil tímto způsobem, máme doklad od jeho dcery Maryny Svobodové Alšové, která proces jeho tvorby popsala následovně: *„...chořoval brzy spát, časně ráno vstával. V nocích si často v duchu vytvářel zamýšlený motiv. Ráno pak lehce kresbu napsal. Ať to byla pohádka, národní písnička, bohatýr, husitský hejtman nebo velký karton k výzdobě domovního průčelí. Večer míval napnutý velký čistý papír na tabuli nebo pro větší kresby přímo na zdi, na níž měl přibité voskové plátno jako podklad. A ráno my děti... byly jsme kolikrát jako v Jiříkově vidění, když jsme oči otevíraly a viděly celé výjevy v životní velikosti před sebou. Nežli... začal kreslit karton, přeměřil si... přimhouřenýma očima plochu papíru v odstupu, přistoupil, sem tam ťukl uhlem, lehounkými čarami nakreslil obrys kompozice a silnými konturami začal obraz vytahovat [...]*¹¹⁶

*„Pravé umění je jen v konturách – bez barviček. Je to nejčistší umění, to ideální – duše.*¹¹⁷ Tímto výrokem Aleš potvrzuje své umělecké záměry za pomoci „pouhé linie“ a volné ruky, kterou s oblibou používal pro svou tvorbu kartonů.¹¹⁸ Jak výstižně píše historik umění Miroslav Míčko ve své publikaci *Aleš: Nástěnné malby*: *„Lineární kresba je vždycky více méně koncentrovaným destilátem smyslově vnímatelné skutečnosti. Je nucena vypouštět mnoho znaků z konkrétní smyslové formy svého předmětu, ale proto přece o něm může říct víc než zevrubný popis, který nevynechá ani chloupěčku.*¹¹⁹ A právě tento styl nalézáme v Alšových kartonech, které ve svých kresbách dokáže zjednodušovat tvary, aniž by je ochuzoval o skutečný význam. Aleš cíleně vystihuje podstatu bez detailního vykreslování skutečnosti, je přesný a výstižný. Zároveň při užití linie nepracuje pouze plošně, ale i v prostoru. S linií si hraje zeslabením, zesílením, zauzlením či zadrhnutím a za pomoci šrafování je schopen naznačit stín, kterým buduje trojrozměrný objem. Často ve svých kresbách

¹¹⁴ MÍČKO, SVOBODA. *Nástěnné malby*, s. 21.

¹¹⁵ DOMANICKÁ, *Mikoláš Aleš v Plzni*, 2013, s. 36.

¹¹⁶ VOLAVKOVÁ, *Mikoláš Aleš*, 1982, s. 64.

¹¹⁷ MÍČKO, SVOBODA. *Nástěnné malby*, s. 20.

¹¹⁸ Tamtéž, s. 20.

¹¹⁹ Tamtéž, s. 20.

zobrazuje figurální kompozice, figury se překrývají a na diváka působí, že jsou uspořádány do hloubky, aniž by se narušila plocha obrazu. Takové uspořádání postav bývá často vodorovné, jako na vlysu, a může být v jednom, dvou nebo třech vrstvách. Hloubka není úplně realistická, ale je pouze naznačena. Dokladem tohoto principu je karton *Rytířský turnaj na píseckém hradě, Dobyť Písku císařským vojskem nebo Bitva u Čížové 22. listopadu 1741* či *Městská slavnost Písecká*. Dalším typickým Alšovským znakem je vytváření funkční perspektivy, která není geometricky přesná, je volná a pocitová. Prostor zobrazuje tak, aby co nejlépe vynikl děj a důležité postavy. Aleš si vystačí pouze s pár jednoduchými prvky, aby vyjádřil rozdíl mezi blízkým a vzdáleným – umístí květinu, kámen či sloup božích muk do popředí, do pozadí nakreslí linku horizontu, skálu, zříceninu či hrad.¹²⁰ Tento jev je nejvíce viditelný v obraze *Rýžování zlata na Otavě, Lověna Píseckých lesů, Venkované z Písecka* nebo *Písečtí studenti pozdravují Zvíkov*.

Aleš nejraději čerpal náměty z historie. Vytvářel kresby inspirované dějinami města, ale i běžným životem. Nechyběly ani výjevy ze života selského. Někdy Alše inspiroval samotný název ulice, kde dům stál, jindy zvolil téma určující povolání majitele.¹²¹

To, jaký námět bude zvolen pro sgrafitovou výzdobu, ve většině případech rozhodoval Aleš. Dokládá to i skutečnost, že při výdobě hotelu Dvořáček v Písku Štech Alše v dopise zval do města, aby se osobně se stavebníkem dohodl na námětech a jejich podobě. V průběhu prací spolu navíc zůstávali v kontaktu a jednotlivé motivy dále doladovali. K těmto dopisům se ještě podrobněji vrátíme později.¹²²

6.4 Výzdoba hotelu Dvořáček

V roce 1899 firma Rudolfa Štecha nestavěla žádný dům v Plzni, ale byla oslovena pro stavbu „grand hotelu” píseckým lékárníkem Rudolfem Dvořáčkem, s tím, že součástí bude i sgrafitová výzdoba v podobě devíti nástěnných obrazů a dvou nápisů na rizalitech. Ve finále z nápisů sešlo, a Aleš tak nakonec provedl jedenáct obrazů. Štech se obrátil na Alše, kterého zajisté potěšila nabídka, provést své umění

¹²⁰ MÍČKO, SVOBODA. *Nástěnné malby*, s. 21.

¹²¹ DOMANICKÁ, *Mikoláš Aleš v Plzni*, s. 25.

¹²² HLADKÝ, Jiří. *Písek – Hotel U Arcivévody Františka Ferdinanda/Dvořáček/Otava*. Město Písek, 2013. s. 7, 15, 17, 25.

ve svém rodném kraji a městě svých studií. Dne 19. března roku 1899 Štech Alšovi zasílá dopis, ve kterém ho zve, aby se na samotnou věc přijel podívat a dohodnout se na tématu obrazů. Aleš do Písku zavítal ve smluvený termín a s Dvořáčkem ujednal téma, kterým nemohlo být nic jiného než dějiny a život v Písku a okolí. Faktem je, že samotný obsah byl Alšovi blízký, de facto si ho i sám prožil v Miroticích a při studiu ve městě. Dějiny znal perfektně, i díky jeho strýci Tomášovi Fanfulovi, který některé události sám prožil.¹²³

Stavba Alšovi poskytla pás jedenácti souvislých obdélníkových polí, lemujících poprsnici druhého patra po obou částech čelní fasády (do ulice Chelčického a Komenského). V čele budovy se nacházejí dva protáhlejší obdélníky oproti zbylým devíti plochám. Tato kompozice mu umožnila vytvořit cyklus na počest svého rodného kraje, který funguje jako souvislé vyprávění, řazené chronologicky za sebou, a představuje to nejdůležitější z dějin Prácheňského kraje. Většina obrazů je tak opatřena datem, kdy se daná událost odehrála. Kromě vlastní zkušenosti Aleš pravděpodobně čerpal také ze *Sedláčkovy historie královského města Písku*.¹²⁴

August Sedláček (1843–1926) byl český historik, genealog a heraldik. Byl pečlivým badatelem, který zpracovával městské archivy a na jejich základě tvořil rozsáhlá a podrobná díla. Mezi jeho nejznámější publikace patří *Hrady, zámky a tvrze království Českého* (1882–1927) a *Místopisný slovník historického království Českého* (1895–1908). V letech 1911–1913 vydal tři svazky publikace *Dějiny královského krajského města Písku*. Jedná se o datovaný materiál členěný do kapitol, který neřeší obecné záležitosti, ale jde poměrně do hloubky. Popisuje historické události a zaměřuje se především na hospodářská, sociální a politická témata, od 13. století (od založení města) až do 19. století. Sedláček si před vydáním publikace shromažďoval všechna data do kartoték.¹²⁵ V Sedláčkových dějinách lze nalézt pasáže, které odpovídají kompozicím některých Alšových obrazů s historickou tematikou.

Cenným dokladem, který mapuje celý postup práce na sgrafitové výzdobě, je dochovaná korespondence mezi jednotlivými aktéry – Alšem, Štechem, Bosáčkem a Dvořáčkem. Všechny dopisy byly otištěny v píseckém zpravodaji *Otavan*, poté je

---

¹²³ SVOBODA, MÍČKO. *Nástěnné malby*, s. 133.

¹²⁴ Tamtéž, s. 54.

¹²⁵ Státní oblastní archiv v Třeboni [online], „180. výročí narození Augusta Sedláčka“, *České archivy*, publikováno 24. srpna 2023, dostupné z: <https://www.ceskearchivy.cz/archivarium/1012-180-vyroci-narozeni-augusta-sedlacka> [cit. 26. 6. 2025].

zpracoval Miroslav Míčko ve své publikaci *Mikoláš Aleš, nástěnné malby* a také Jiří Hladký pro svůj krátký katalog *Písek, hotel u Arcivévody Františka Ferdinanda*. Korespondence probíhala mezi daty 23. května až 19. července. Ne všechny jsou ale přesně datovány. Dnes jsou originály dopisů uchovány v archivním fondu PNP LA.

Štech v dopise Alšovi 23. května zasílá informaci o výši částky, na které se s lékárníkem Dvořáčkem společně domluvili. *„Za ty obrazy, je jich devět, jsme umluvili 60 zl. za jeden, a poněvadž je potřeba ještě jeden, tož na rizality nějak to ve zlatě vyzdobit, aby tam přišly nápisy, tedy bude o jeden víc. Tedy jich bude 10 a ten desátý se bude dvakrát opakovat – ten se Ti tedy zvlášť zaplatí.”*¹²⁶ Dvořáček ale tento slib nesplnil a porušil zmíněnou dohodu. Alšovi ve splátkách od března do srpna vyplatil 550 zlatých, celkem ale měl obdržet 660 zlatých. Po mnohých upomínkách nakonec odeslal ještě 30 zlatých. Proto Aleš oslovil advokáta Karla Baxu, ale zbytek peněz ani přesto neobdržel. Sám lékárník pak svaloval vinu na Štecha, který, jak víme, trpěl finanční krizí a údajně mu přislíbil, že Aleš provede kartony z vlastního zájmu pro město.¹²⁷ Že Dvořáček nebyl zrovna férovým člověkem, potvrzuje i dopis ze 7. července, který Bosáček zaslal Alšovi: *„Ten pan Dvořáček je tak někdy divnej. Daleko budiž ode mne, abych ho soudil. Vy víte, jako já, že to, co dostaneme, almužnu nepřesahuje. Je to úděl náš. Vy to sypete z rukávu – a to ještě nestačí. Drahý mistře, vím dobře, že tak někdy to srdce krvácí, to srdce, jež je na pravém místě, než, žel Bohu, v naší moci není. Proto ale mějte tu vědomost, že toho času ještě bije pro Vás srdce věrné v Písku a všude, kde Bůh povelí. Mimo toho tlouče ještě jedno srdce zde v Písku, stavbyvedoucí p. Perlík.”*¹²⁸

V tomto dopise se nám také objevuje jméno p. Perlík, stavbyvedoucí, který s Bosáčkem spolupracoval. Další osoby, které se na stavbě podílely, byly například pozlacovač pozadí Rudolf Brůžek, jehož podpis (viz obr. 19) se nám dochoval na závěrečném obraze *Voraři na Otavě*. Pravděpodobně se práce účastnil i Viktor Klen, profesor kreslení na Písecké reálce.¹²⁹

Práce na výzdobě započala 29. května. V dopise Alšovi ze 23. května Štech píše a naléhá: *„Prosím Tě, udělej nějaký ten karton pro Písek, abychom mohli s lešením*

¹²⁶ HLADKÝ. *Písek – Hotel U Arcivévody Františka Ferdinanda/Dvořáček/Otava*, s. 7.

¹²⁷ SVOBODA, MÍČKO. *Nástěnné malby*, s. 137.

¹²⁸ HLADKÝ. *Písek – Hotel U Arcivévody Františka Ferdinanda/Dvořáček/Otava*, s. 21.

¹²⁹ HLADKÝ. *Písek – Hotel U Arcivévody Františka Ferdinanda/Dvořáček/Otava*, s. 5.

*dolů na straně do Budějovické ulice. Bosáčka objednávám do Písku na 29/5, tedy na pondělí, a máš-li aspoň jeden hotový, tedy ho laskavě pošli hned do Písku na pana lékárníka Dvořáčka [...]*¹³⁰ Aleš kartony kreslil ve společném ateliéru malířů Karla Raška a Theodora Hilšara na Královských Vinohradech, Mánesova ul. čp. 911. Tuto skutečnost nám dokládá dopis pro Bosáčka z 8. června, kde píše: „*Ted' bohdá to půjde čerstvěji. Jenže to dělám na drsné zdi u Račka, ale jsem ještě rád, ač je k němu 130 schodů! Nazdar!*”¹³¹ V dalším dopise, též pro Bosáčka, z 19. července sám Hilšar připsal: „[...] *Nám, resp. mně, je ted' veselo a jsem rád, že mistr Aleš nemá ateliér, neb tak aspoň je nucen ke mně přicházet a zde svoji práci vykouzlit, a proto právě jest nám veselo. Škoda, že oni to tady nemůžou ještě taky malovat, to by byl fešácký kriminál...*”¹³² První karton přišel do Písku ve smluvený termín 29. května a ihned Bosáček začal pracovat. Všechny kartony byly vyhotoveny 22. července, Aleš si tento den do kalendáře poznamenal slovy „Dohotoven Písek”. Znamená to tedy, že vyhotovení všech obrazů trvalo pouhých padesát pět dní. Následně byl hotel otevřen veřejnosti 20. srpna 1899, při sjezdu České lesnické jednoty.¹³³

Dvořáček kartony následně uchoval a po jeho smrti je Dvořáčkova rodina prodala za nemalý peníz Moderní galerii, jelikož o ně město Písek nemělo zájem.¹³⁴ Dnes jsou kartony uchovány v Galerii hlavního města Prahy a v Národní galerii v Praze. Jediný karton *Voraři na Otavě* nebyl dochován.¹³⁵

6.5 Josef Bosáček

Podobně důležitou uměleckou roli v našem tématu zaujímá jméno Josefa Bosáčka. Tento malíř, ačkoliv o jeho výtvarných počinech nemáme tolik záznamů, v průběhu 19. a 20. století hojně spolupracoval s Mikolášem Alšem a architektem Rudolfem Štechem a vytvořili společně díla umělecky hodnotná jak pro svoji dobu, tak pro dobu dnešní.

---

¹³⁰ Tamtéž, s. 7.

¹³¹ Tamtéž, s. 9.

¹³² Tamtéž, s. 25.

¹³³ MÍČKO, SVOBODA. *Nástěnné malby*, s. 137.

¹³⁴ Tamtéž, s. 137.

¹³⁵ DOMANICKÁ, Mikoláš Aleš v Plzni, 2013, s. 76.

Dle matričního záznamu se Josef Bosáček narodil 17. února roku 1857 v Příbrami. Byl synem příbramského krejčího Kašpara Bosáčka a jeho ženy Marie Bosáčkové, která pocházela z rodiny místního příbramského pekaře Josefa Káše.¹³⁶ Společně s Josefem měli dalších šest synů, tři z nich byli posláni na studium. Vincent se stal knězem, Antonín a Václav učiteli. Zbylí synové, mezi nimi i Josef, studovali řemeslo.¹³⁷ Bosáček, po ukončení školní docházky v roce 1871, odešel do rodinného pekařství Kášů, aby se učil pekařem. Už od útlého věku se ale ve volných chvílích věnoval malování. Byl natolik nadaný, že po shlédnutí jeho prací učitel a malíř Josef Hofmayer přemlouval jeho rodiče, aby dali syna na malířskou akademii. Finanční prostředky však rodina v té době neměla. Zkušenosti z pekařství mu ale přinesly cenné poznání, když jako tovaryš působil v Brně, Praze a ve Vídni. Tam obdivoval nástěnné malby a náboženské obrazy místních kostelů. Nakonec se ale vrátil zpět do rodné Příbrami a pracoval u svého bratra Františka v pronajaté pekárně.

Ve svých dvaceti sedmi letech, v roce 1884, Bosáčkovi zemřel otec. V tuto chvíli mu už nikdo nebránil v jeho malířských ambicích, a tak odešel do Prahy za svým bratrem Václavem, který mu zařídil přijetí do malířské školy v Emauzském klášteře.¹³⁸ Bosáček stále toužil dostat se na malířskou akademii, neměl ale žádné předchozí odborné vedení, zřejmě sám Hofmayer mu poradil, aby požádal o vstup na malířskou školu v klášteře. Zde Bosáček získal část dovedností, které dnes můžeme obdivovat na jeho freskách. Od roku 1880 v klášteře působili mniši z kláštera v Beuronu v Německu, mimo jiné P. Desiderius Lenz tvůrce tzv. Beuronského stylu a později i zakladatel stejnojmenné školy. Jeho učiteli se stali i P. Gabriel a Jakub Wügner, který dříve působil jako učitel na akademii v Římě. Bosáček se naučil především technice sgrafita a fresky a základům syté italské barevnosti,¹³⁹ kterou uplatnil i při výzdobě hotelu Dvořáček.

V roce 1887 se Bosáček konečně dostal na pražskou Akademii výtvarných umění, kde začal studiem v přípravné škole antiky. V letech 1893 dokončil studium jako žák Maxe Pirnera v oboru dekorativní a náboženské malby. V témže roce, na základě

---

¹³⁶ Matrika narozených, Příbram, 1855–1858, římskokatolická církev, Státní oblastní archiv v Praze. Snímek 125.

¹³⁷ EGERNAIER, Jiří. *Zapomenutý Josef Bosáček a jeho galerie pod širým nebem*. Písek: Prácheňské Nakladatelství, 2004, s. 9.

¹³⁸ Tamtéž, s. 11–12.

¹³⁹ ŠÁRECKÁ – RADOŇOVÁ, Maryša. *Pod Svatou Horou*. Praha: Ústřední dělnické knihkupectví a nakladatelství 1940, s. 297.

doporučení Pirnera, který si všiml jeho mimořádných schopností, byl doporučen Mikoláši Alšovi jako realizátor jeho nástěnných maleb.¹⁴⁰ Jednou z prvních prací, které Bosáček realizoval podle Alšových návrhů, byla výzdoba na domě v Ostrovní ulici v Praze II. pro architekta Štraybla.¹⁴¹ O dva roky později, v roce 1896, si Aleš pozval Bosáčka k výzdobě děkanského kostela ve Vodňanech. Zde se zformovala spolupráce tří umělců – Alše, Bosáčka a architekta Rudolfa Štecha, který v letech 1894–1896 prováděl přestavbu kostela. Tato významná trojice pak společně realizovala řadu dalších staveb.¹⁴²

Intenzivní spolupráce skončila v roce 1908, kdy Rudolf Štech spáchal sebevraždu. Bosáček odešel ke svému bratru Vincentovi, který se, jak již bylo zmíněno, živil jako kněz. Nejprve spolu žili na Skalce v Mníšku pod Brdy, poté se v roce 1909 odebrali na poutní místo zvané Maková hora, kde se nachází kostel sv. Jana Křtitele a Panny Marie Karmelské. Další rána přišla v roce 1913, kdy zemřel Mikoláš Aleš, a Bosáček definitivně ztratil chuť k malování i k životu. Na Makové hoře se stal kostelníkem a příležitostným průvodcem poustevníků. Nakonec mu v roce 1918 zemřel i bratr a po příchodu nového kněze se uchýlil do místnosti, která dříve sloužila jako stáj pro osla.¹⁴³ Z opěvovaného umělce se stal zapomenutý poustevník žijící v chudobě. Poslední dochovaný záznam o jeho životě nalezneme v úmrtní knize, kde se dozvídáme, že v září roku 1934 zemřel v příbramské nemocnici na revmatismus. Jeho hrob se nachází na příbramském hřbitově, kde je dodnes pochován.¹⁴⁴

6.5.1 Rýžování zlata na Otavě

Cyklus jedenácti obrazů Aleš zahájil tematickým zobrazením rýžování zlata na Otavě (viz obr. 20 a 21), čímž připomněl dávný původ Písku, který údajně vznikl jako osada hledačů zlata, a odtud pochází i název města. Vypráví o něm kronikář Václav Hájek z Libočan: *„Řeka Otava, byla bohatá na zlatá zrna velikosti holubího vejce. Mnozí se vydali hledat rozličné kameny a velikou hojnost zlata nalézali. Chudší pak při*

¹⁴⁰ ŠTOGROVÁ, Jarmila. Zprávy památkové péče: *Trojzvek Stech – Aleš – Bosáček*. Praha: Státní nakladatelství, 2.2011, 71 (1), s. 49.

¹⁴¹ EGERNALIER, Jiří. Zapomenutý Josef Bosáček a jeho galerie pod širým nebem. Písek: Prácheňské Nakladatelství, 2004, s. 9.

¹⁴² ŠTOGROVÁ, Jarmila. Zprávy památkové péče: *Trojzvek Stech – Aleš – Bosáček*. Praha: Státní nakladatelství, 2.2011. 71 (1), s. 49.

¹⁴³ KUDRNA, František. *Po stopách Mikoláše Alše. Český deník I-XXXIII.1932-1933*. s.: 4

¹⁴⁴ ebadatelna.soapraha.cz. *Kniha zemřelých*. Příbram 1930-1937. snímek: 187. [cit. 6.5. 2024]

*potocích z písku mnoho zlata vypírali, tak že z něho veliké spousty dělali a tím svou zemi velmi obohacovali. Času jednoho sšedše se spolu ti rýžovníci při jednom potoku, který šel od západu k východu slunce, mnoho zlata výborného v písku našli a to místo sobě k bydlení založili, dali mu jméno Bohatý Písek.*¹⁴⁵ Aleš v obraze zachytil tři postavy při práci – dva muže, představující rýžovníky zlata. První z nich je v pokleku a promývá štěrk a písek v pánvi, přičemž vodu následně odlévá do nádoby. Druhý muž stojí ve vodě a se zdviženou lopatou připravuje materiál. Kompozici doplňuje žena, která rýžovníkům přinesla jídlo. Vedle sebe má džbán na vodu a tašku, sedí na skále a pravděpodobně zpracovává vlnu. Všichni jsou oblečeni do staroslovanských šatů. Celá scéna se odehrává v typickém otavském údolí, mezi divokými skalami a stržemi, s balvany na řečišti, kořeny, trsem květin na útesu a racky poletujícími nad vodním tokem. Krajinu si Aleš uchoval v paměti, když s bratrem Janem objevoval krásy přírody, což mu umožnilo živě ji promítnout do obrazu.¹⁴⁶

6.5.2 Husitský hejtman Matěj Louda z Chlumčan na Píseckém Kamenném mostě

Je druhým obrazem v řadě. Připomíná založení města Přemyslem Otakarem II. v polovině 13. století a oslavuje dobu, kdy bylo pod správou husitského hejtmána Matěje Loudy, věrnou baštou tábořského bratrstva (viz obr. 22 a 23). V tomto obraze je znázorněna lidová síla a morální uvědomělost husitského hnutí, které Aleš tak obdivoval. Podle Augusta Sedláčka se: „6. února roku 1426 sjeli v Písku Chval z Machovic jako správce kraje, Aleš z Žeberka, Petr a Jan bratří Zmrzlíkové ze Svojšína, Jan Smil z Kremže, Přibík z Klenového a Matěj Louda z Chlumčan, jako přední bojovníci a krajané stavu zemanského, zástupci měst Písku, Klatov, Sušice, Prachatic a Domažlic. Usnesli se, že víru svou, založenou na čtyřech článcích Pražských, chtějí nejen držet, nýbrž i bránit, nepřátele její potírat, boje nuceného se zřici a však lidským způsobem jej vést, vrchnosti světské poslouchat, práva a zřízení zemská zachovávat, zemi svou bránit proti plenícím až do těch hrdel a statků, a jiným krajům pomáhat, pokud by ty navzájem pomáhaly i Prácheňskému kraji. Své usnesení poslali knížeti Korybutovi jako správci zemskému, radě a universitě

¹⁴⁵ HLADKÝ. *Písek – Hotel U Arcivévodý Františka Ferdinanda/Dvořáček/Otava*, s. 7.

¹⁴⁶ SVOBODA, MÍČKO, *Nástěnné malby*, s. 54.

*pražské, žádající, kdyby v tom usnesení bylo co scestného proti víře nebo obecnému dobru, aby byli vystříháni. Usnesení samo vydává svědectví, že zákon křesťanský lépe pochopili, nežli jejich ukrutní protivníci.*¹⁴⁷

Dne 8. června posílá Aleš dopis s instrukcemi pro Bosáčka: „*Milý příteli! Tomu Matěji Loudovi z Chlumčan, co jsem včera poslal, Žižkovu hejtmanu hradu Píseckého, udělají laskavě rudý oblek. Na hlavě má prošívanou čepici pod přilbou.*”¹⁴⁸ Na obraze je zachycen Matěj Louda sedící na bílém koni ve středu obrazu, hrdě a zpřímá přijíždějící po Starém mostě k píseckému hradu. Za ním je zobrazená čtveřice pěších bojovníků, navzájem se překrývajících, nesoucí kopí a pavézy s husitským kalichem, kteří i přes malý počet vytvářejí dojem silného a nepřemožitelného vojska. Jsou oděni v typické husitské zbroji. Kompozici doplňuje panorama města Písku s hradem a skalami, které se společně s linií mostu protínají pravoúhle s figurami.¹⁴⁹ Do levého dolního rohu Aleš přimaloval erb Matěje Loudy z Chlumčan. Ve skutečnosti se však Aleš spletl a podle Jiřího Práška se jedná o erb Chlumčanských z Přestavlk, české vladařské rodiny na Plzeňsku. Tento fakt má podložený Augustem Sedláčkem, podle něhož se na erbu nachází ještě břevno a šesticípá hvězda.¹⁵⁰

6.5.3 Rytířský Turnaj na píseckém hradě

U třetího obrazu v pořadí se vrátíme k tématu Mikoláš Aleš a jeho vztah k Písku a písecku. Vzpomeňme si na výzdobu rytířského sálu, konkrétně na kompozici rytířského turnaje. Aleš zde převzal základní situaci dvou jezdců, kteří na sebe najíždějí s napraženými dřevci (viz obr. 24 a 25). Jedná se o souboj za krále Vladislava II., a dokladem převzetí této kompozice je dopis z 29. května, ve kterém Aleš píše Bosáčkovi, aby se šel na kompozici podívat: „*Milý příteli! Dnes dodělávám první kus a hned jej zašlu. Je to dle pořádku třetí obraz znázorňující turnaj za krále Vladislava II. Jdou se podívat do hradu, tam je to z té doby. Panu lékárníkovi, kterému se nechám poroučet, řeknou, že jsem tento obraz volil místo „Pardon monsieur“, nechtě skandalizovat Francouze.*”¹⁵¹ Původně měl Aleš v plánu obraz s návazností na Bitvu u Čížové z roku 1741, a to tématem z roku 1742, kdy se

¹⁴⁷ SEDLÁČEK. *Dějiny královského města Písku nad Otavou*, s. 39.

¹⁴⁸ HLADKÝ. *Písek – Hotel U Arcivévody Františka Ferdinanda/Dvořáček/Otava*, s. 9.

¹⁴⁹ SVOBODA, MÍČKO. *Nástěnné malby*, s. 54.

¹⁵⁰ HLADKÝ. *Písek – Hotel U Arcivévody Františka Ferdinanda/Dvořáček/Otava*, s. 9.

¹⁵¹ HLADKÝ. *Písek – Hotel U Arcivévody Františka Ferdinanda/Dvořáček/Otava*, s. 11.

francouzské vojsko vzdalo husarům a pandurům na kolenou se slovy „*Pardon monsieur.*“ Aleš do mezery mezi rytíři umístil figuru „rozhodčího“, jímž je šašek, který vesele pozoruje urputný souboj.¹⁵² Dne 7. června následně odpovídá Alešovi dopisem, ve kterém popisuje barevné schéma obrazu tak, jak ho viděl na vlastní oči v píseckém hradu: „[...] že mi taky ty barvy řeknou, ještě bych chybil. Pan s labutí má červenou, druhý zelenou deku. Tak je to ve hradě trochu naznačeno.“¹⁵³ V této velmi dynamické scéně, stupňující kontrapozici tvarů a čar a rozvádějící protiklady na sebe narážejících pohybů, Aleš akcentuje dekorativní charakter brnění, štítů, ozdob a rytířských chocholů a nad míru užitých akantových rozvilin. Zároveň se jedná o nejbarevnější a dalo by se říci i nejpovedenější obraz z celého cyklu, který vyniká svou barevností, ornamentem a celkovým řešením kompozice.¹⁵⁴

6.5.4 Dobytí Písku císařským vojskem 26. srpna 1619

Poslední obraz do ulice Chelčického se nese v duchu tragického okamžiku v historii města, které zaplatilo tu nejvyšší daň za svůj odboj proti Habsburkům (viz obr. 26 a 27). „*V Písku ležel kapitán Hok lidu verbovaného a tři kapitáni stavovští. Buquoy přitáhl k Písku dne 25. srpna a hned město oblehl. Bud' téhož aneb následujícího dne požádal dosti vzpurně na kapitánovi Hokovi, aby mu město dobrovolně postoupil, avšak tento spoléhaje se na to, že mu vojsko stavovské, u Tábora ležící, na pomoc přijde, odepřel. Přešel Buquoy dne 26. srpna přes Otavu, spálil nejen pražské předměstí, nýbrž i sruby, které byly mezi Pražskou a Mosteckou branou. Tu zapověděl Hok stříletí a jednal o zastavení obležení. Ale dříve, než smlouva o tom byla uzavřena, zlezli císařští mezi šestou a sedmou hodinou hradby na čtyřech místech. Poté začalo nemilosrdné drancování, část města spálená a s pannami i paními vyššího i nižšího stavu šeredně nakládáno.*“¹⁵⁵ Takto líčí událost z roku 1619 August Sedláček.

Aleš na tomto obraze zachytil velmi nepřehlednou kompozici plnou dynamicky se pohybujících figur. Obraz působí jako divadelní scéna, ze které vyzařuje hrůza, hněv a zoufalství, nad nelítostnými vojáky, kteří se zbraněmi v rukou, píkami, meči a

¹⁵² SVOBODA, MÍČKO, *Nástěnné malby*, s. 54.

¹⁵³ HLADKÝ, *Písek – Hotel U Arcivévody Františka Ferdinanda/Dvořáček/Otava*, s. 11.

¹⁵⁴ SVOBODA, MÍČKO, *Nástěnné malby*, s. 54-55.

¹⁵⁵ SEDLÁČEK, August. *Dějiny královského města Písku nad Otavou*, s. 106-107.

bambitkami útočí na ženu a děti. Matku, která jakoby zahnaná do kouta, uvězněná mezi hořícími domy a skupinou vojáků, chrání své děti objetím, přičemž jedno z nich pevně tiskne k hrudi. Za ní se napřahuje muž se sekerou v ruce, aby bránil ženu s dětmi, marně, vzhledem k početní převaze vojska. Tento obraz je považován za nejkrutější nejen v cyklu malovaném pro Dvořáčka, ale i v rámci celé autorovy tvorby. Má jasné poselství pro kolemjdoucí, kteří se na scénu vraždění budou hledět z ulice, jasně volá, aby nezapomněli, jak upevňoval svou vládu v Čechách nejjasnější císařský rod.¹⁵⁶

6.5.5 Nárožní obrazy, Lověna píseckých lesů a Městský znak

Dne 8. června Dvořáček prosí Alše: „*Obraz č. 2 obdržel, takže máme 1., 2., 3., buďte tak dobrý, pošlete nám nyní 4 a pak tu firmu, na kterou Vám pan Stech míru pošle...*”¹⁵⁷ Dvořáček si přál do obou stranách rizalitů umístit název hotelu „Dvořáckův hotel u arcivévody Františka Ferdinanda”.¹⁵⁸ Pro Alše bylo nepřijatelné, kvůli jeho husitské myslí, vzdát hold Habsburkům.¹⁵⁹ Proto 13. června výmluvně odpovídá Dvořáčkovi: „*Vaše Blahorodí! Především srdečný dík! Pracuji teď na vraždění Písku 1619 a je v tom plno figur a zároveň tak bohaté na figury 2 obrazy budou následovat a sice ta bitva u Čížové a to procesí. Bude to velice pracné, račte se prosím optati p. Bosáčka, zdali je vůbec někdo schopen něco dřív nakreslit nežli já a přece to vše vyžaduje čas. Musím Vám tudíž sdělit, že ten nápis by mě ukrutně zdržel, an se vlastně v také věci nerad míchám, patřit to v obor malířů písma (lakýrníků). A protože necht' raději p. architekt na to pošle někoho z Plzně s náležitou instrukcí jak to chce a nebo snad někdo z Písku to udělá sám. Nerad bych dělal zase něco jiného než figurky, nemámť tak beztoho dosti klidu při práci.*”¹⁶⁰ Dvořáček v odpovědi uznává, že přestane tolik tlačit, aby spěchem nezpůsobil více škody. Nakonec ho Aleš přesvědčil, aby žádné nápisy na budovu nevyhotovoval, a nabídl se, že místo nich vzniknou další dva obrazy: *Lověna píseckých lesů* (viz obr. 28 a 29) a *Městský znak* (viz obr. 30 a 31). Načež mu Štech odpoví v dopise 7. července: „*Kdybys byl*

¹⁵⁶ SVOBODA, MÍČKO, *Nástěnné malby*, s. 55.

¹⁵⁷ HLADKÝ, *Písek – Hotel U Arcivévody Františka Ferdinanda/Dvořáček/Otava*, s. 15.

¹⁵⁸ Tamtéž, s. 15.

¹⁵⁹ SVOBODA, MÍČKO, *Nástěnné malby*, s. 134

¹⁶⁰ HLADKÝ, *Písek – Hotel U Arcivévody Františka Ferdinanda/Dvořáček/Otava*, s. 17.

přistoupil na ty nápisy, mohls mít o jeden míň. Takto se mám prachbídne. Práce málo a peníze žádné. Pošli nám to sem do Písku brzo.”¹⁶¹

Tyto obrazy svým rozměrem, umístěním i volným tématem přerušují cyklus, nikoliv však rušivě. Do prvního z nich (do ulice Chelčického) Aleš zvolil lesnatou krajinu píseckého okolí s kopcovitým panoramatem a do ní umístil sedící českou Dianu s lukem, lovkyni, která objímá laň. Jako bohyně je oděna v bílých šatech s páskem, s dlouhými vlnitými vlasy (připomínající svými lokny secesní portréty žen), budí dojem slovanské ženy. Dne 12. července posílá dopis Bosáčkovi: *„Dnes jsem poslal zase list pro risalit, tu děvku loveckou ráčejí držet v šerkových šatech a ten pás modročervenobílý. To ostatní dle libosti.”¹⁶²* Druhý rizalit parafrázuje znak města Písku. Na cimbuří hradeb Aleš postavil královského lva v pozici obrany a vzdoru a celkovou kompozici doplnil o zalesněnou krajinu. Po levé straně umístil tyčící se Děkanský kostel v dálí. Bosáček Alšovi 12. července píše: *„Včera odp. dne 11.7.99 ve 4 hod. 25 min. jsem dohotovil lva a zástupy hledí naň. Každou minutu čekám na druhý rizalit, abychom měli zas nákou švandu.”¹⁶³*

6.5.6 Bitva u Čížové 22. listopadu 1741

První scéna do ulice Komenského je opět líčením nelítostného boje. Aleš zde zobrazuje bitvu z války o Rakouské dědictví, která se odehrávala poblíž Písku mezi císařským a francouzským vojskem (viz obr. 32 a 33).¹⁶⁴ Opět budeme čerpat ze Sedláčkovi historie, která popisuje událost následovně: *„Ve dnech 14. – 17. listopadu trousili se dragouni, dělostřelci a jiní vojáci skrze Písek. Asi okolo 20. listopadu přibylo do Písku vojsko Bavorské a Francouzské asi 50.000 mužův, ubytovali se ve stanech rozložených od sv. Václava v tu stranu k Topělcí. Dne 22. listopadu všechno toto vojsko z města a okolí táhlo ku Praze. V ten čas, kdy se vojsko hnulo od Písku, již viděti bylo královské husary od Semic a Smrkovic. Chtíce nepřitele stíhati, však nehomouce přebřísti řeku, žádali, aby se jim otevřely brány. To nebylo možné, nebylo klíčův. Rozkázal tedy úřad, aby zámečníci přetřali skoby při branách. Stalo se a hnali husaři úprkem skrze město a přes most kamenný. Na svých rychlých koních jedouce*

---

¹⁶¹ Tamtéž, s. 15.

¹⁶² Tamtéž, s. 15

¹⁶³ tamtéž, s. 17.

¹⁶⁴ SVOBODA, MÍČKO, *Nástěnné malby*, s. 55.

dohonili zadní díl nepřátelského vojska, totiž Bavyry a s nimi se potýkali. Několik tu padlo, mezi nimi i jeden francouzský velitel. K večeru se díl husarů vrátil do města, přivezli raněné a přivedli koně, jež odňali Francouzům." ¹⁶⁵ Aleš tuto událost neznal pouze skrze knihy, ale měl o ní povědomí z vyprávění od svého strýce Tomáše. Ten mu chodil ukazovat hroby padlých francouzských vojáků (nedaleko Budského dvora) a líčil mu příběh o zavraždění tří francouzských slečen. ¹⁶⁶

Aleš na obraze dokázal perfektně zachytit atmosféru náhlého střetu dvou vojsk v masách i pohybech figur. V nedatovaném dopise Aleš popisuje Bosáčkovi, jak má obraz barevně koncipovat: „*Drahý příteli! Husaři: Červené čáky s černým chocholem. Bílé pláště. Modré kožichy se žlutými šňůrami. Červené kalhoty se žlutými šňůrami. Řemení na husarech bílé. Červené čabraky a mantlsaky se žlutým okolkem. Francouzové: Šedivé pláště. Červené řemení. Na kloboucích černých červené porty.*”

¹⁶⁷ Do středu obrazu umístil Aleš pandura, který prudce zatáhl za uzdu koně a ten se vzepjal, zároveň se ohání proti nepříteli, ale je otočen ke svému muži, nikoliv čelem k nepříteli. Vypadá, jako by chtěl najíždět do vlastních řad. Tímto gestem Aleš umocňuje moment překvapení. Celou kompozici poté vyplňují další bojovníci husarů na koních a armáda francouzských mužů je hnána do kouta. Celé kompozice ale i přes sled postav nepůsobí nepřehledně. Aleš se nebojí složitých situací a dokáže je přetvořit do přehledné a srozumitelné formy. Propojuje těla koní do souvislé struktury, vytváří jednoduchou pyramidu, kříží jejich nohy a plynule přechází z jednoho zvířete přes břicho do postoje druhého. Tímto způsobem neustále navazuje jednotlivé linie a prvky, které spojuje do ucelených kompozic. Nebojí se přerušit figury z boku či ze spodní strany, aniž by tím narušil celistvost jejich pohybu či gesta. Celý obraz pak doplňuje pahorkovitý obzor, který přetíná kříž, evokující zdevastované bojiště, ale i pozdní čas, jelikož se bitva odehrála v listopadu a symbolicky to Aleš naznačuje i téměř holým stromem, na kterém zbylo jen pár posledních lístků. ¹⁶⁸

---

¹⁶⁵ SEDLÁČEK, August. *Dějiny královského města Písku nad Otavou*, s. 364.

¹⁶⁶ SVOBODA, MÍČKO, *Nástěnné malby*, s. 55.

¹⁶⁷ HLADKÝ. *Písek – Hotel U Arcivévodý Františka Ferdinanda/Dvořáček/Otava*, s. 19.

¹⁶⁸ SVOBODA, MÍČKO, *Nástěnné malby*, s. 55.

6.5.7 Městská slavnost Písecká

*„Velkovévoda František, velitel vojska Rakouského, učinil pokus opanovati Písek a přiblížil se k němu dne 27. prosince 1741. Vojsko jeho rozložilo se pod Vyhlídkou a v polích pod lesem, které nazývány byly Logry. Protivná strana ležela: Francouzi od sv. Václava až k cestě, jež se dělí Purkraticům a Topělci, a Bavoři odtud dále až k lesu Hřebíčku. Obyvatelstvo dobře pocítilo, co by se v městě dalo, kdyby je panduři a husaři mocné vzali. Městská rada sdílela tuto úzkost a nevědouc se lepší pomoci udělala slib Matce boží, jestli městu milost vyprosí, že jí každoročně veřejnou pobožnost prokazovat budou. Votum neb slib zněl, že všichni obyvatelé města Písku slibují na dokázání vděčnosti každý rok k stálejší, největší cti a slávě nejblahoslavenější Rodičky Boží Marie Pany slavnou procesí nebesy, korouhvemi a nesením obrazu Matky boží při zvuku polnic, trub a bubnův k její soše a svatých patronů a potom slavnou mši vykonati. Bylo rozhodnuto pro budoucí léta, že slavnost se vždy konati bude tu neděli po 8. červnu.”*¹⁶⁹ Aleš tuto tradici znal z dětství a v tomto obraze se rozhodl proniknout až k samotnému začátku jejího vzniku. Vystihl zde přesně dobovou a společenskou charakteristiku (viz obr. 34 a 35). Vyobrazil zde městské hodnostáře ve fracích a parukách, držící baldachýn, kněze v ornátě, pátera držící obraz Panny Marie a družičky jdoucí v čele průvodu. Aleš zde dokázal promítnout pomalý pohyb průvodu a vyhrál si i s barevnou stránkou církevních oděvů.¹⁷⁰ Celá kompozice nabývá na realističnosti díky skutečnosti, že Aleš použil autentický obrys Písecké Madony. Dne 29. května Aleš v dopise prosí, aby mu do zdejšího děkanského kostela došel skicnout zázračný obraz Panny Marie Písecké (viz obr. 36). Načež mu 7. června odpovídá, že madonku hned odeslal a zdali k němu v pořádku dorazila.¹⁷¹

6.5.8 Venkované z Písecka

V posledních třech obrazech uzavírajících cyklus již Aleš zanechal veškeré tragické scénáře a zobrazil v nich krásu svého rodného kraje, tak jak si ho z dětství pamatoval

¹⁶⁹ SEDLÁČEK, August. *Dějiny královského města Písku nad Otavou*, s. 366.

¹⁷⁰ SVOBODA, MÍČKO, *Nástěnné malby*, s. 55.

¹⁷¹ HLADKÝ. *Písek – Hotel U Arcivévody Františka Ferdinanda/Dvořáček/Otava*, s. 11.

(viz obr. 37 a 38). Na obraze *Venkované z Písecka* zobrazil muže a ženu ve svátečním kroji stojící v typické scénérii Prácheňského kraje, s malými pahorky na obzoru, rákosím na břehu rybníka, boží muka s borovicí v dálce a chalupu, kterou stíní stará lípa. Dokázal zde jasně zachytit poklidnou atmosféru jihočeského venkova. Bosáčkovi v nedatovaném dopise opět posílá podrobný popis koloritu: „Sedlák má hnědou schořovici s červenými stužkami. Modrý tmavý kabát s černými knoflíky. Černý šátek na krku, žluté praštěnky, vestu černou. Selka bílý fěrtoch na hlavě. Černý kabátek s červenými varhánky, od nichž jde černá stužka se žlutým vyšíváním. Porty žluté. Zástěra bílá. Sukně rudá se žlutou stuhou (prýmlem).”¹⁷²

V dopise z 18. července Aleš ještě zmiňuje: „Ti sedláci odkazují jaksí k tomu procesí.”¹⁷³ Co přesně Aleš touto větou myslel, a kam sedlák odkazuje gestem ruky, se již nedozvíme, a můžeme se pouze domnívat.

6.5.9 Píseční studenti pozdravují Zvíkov

V předposledním obraze Aleš zavzpomínal na svá studijní léta a vlastenecké nadšení šedesátých let (viz obr. 39 a 40). V dopise z 18. července Aleš píše Dvořáčkovi: „Při Zvíkově musíme zůstat, an je nejbližší slavný hrad okoli Písku a pak nemíním tím dělati devotní poklonu Vorlíku, nýbrž starým českým památkám Zvíkovským, jichž majitelem jest ostatně kníže Schwarzenberg.”¹⁷⁴ Načež mu Dvořáček odpoví dopisem: „Úplně souhlasím s Vašimi myšlenkami, nechtěl jsem je měnit, také myšlenka Zvíkova mě velmi byla milou, myslel jsem obraz předposlední s Vorlíkem - ale nevadí, raďte jen přesně se držeti myšlenek Vašich, neboť jsem přesvědčen, že jsou výborné.”¹⁷⁵ Z dopisů Mikoláše Alše a Dvořáčka je patrné, že Aleš trval na zachování Zvíkova jako námětu jednoho z obrazů, protože šlo o významnou historickou památku v okolí Písku. Zdůrazňuje, že jeho volba není projevem úcty k tehdejšímu majiteli (Schwarzenbergovi), ale vychází z úcty k českým dějinám. Dvořáček sice původně navrhoval Vorlík pro předposlední obraz cyklu, ale nakonec s Alšem souhlasí.

---

¹⁷² HLADKÝ. *Písek – Hotel U Arcivévody Františka Ferdinanda/Dvořáček/Otava*, s. 23.

¹⁷³ Tamtéž, s. 27.

¹⁷⁴ HLADKÝ. *Písek – Hotel U Arcivévody Františka Ferdinanda/Dvořáček/Otava*, s. 25.

¹⁷⁵ Tamtéž, s. 25.

Zobrazil zde dva studenty stojící na skále a hledící na hrad, přičemž jeden z nich gestem naznačuje pozdrav Zvíkovu, který se před nimi tyčí. Dokázal také přesně vystihnout krásu zdejší přírody, s divokými skalami a řekou protékající kolem hradu, jehož ikonické věže jsou lidově nazývány Markomankou a Hláska. Dne 19. července v dopise píše Bosáčkovi: *„Drahý příteli! Ti studenti jsou celí černí, jen ten „ajnsac“ v rukávě mají modrý, druhý jej může mít červený. Pentle na čamarách mohou být světlejší. Ten Zvíkov ráčej držet vzadu, Hintergrunde. To se udělá! Doufám pevně v pána Boha, že už Vás všechny zdržovat nebude. Jo, vyříděj těm pánům, že jsou to studenti z r. 1861. Někdo se tam snad na ně bude pamatovat.”*¹⁷⁶ Na koho přesně Aleš v dopise odkazuje, nevíme. Sám sebe zobrazit nemohl, jelikož na studia do Písku přišel až v roce 1895. Nabízí se možnost, že se jedná o jeho dva bratry. Tato úvaha je ale pravděpodobně milná, jelikož byli teprve ve druhé třídě gymnázia.¹⁷⁷

6.5.10 Voraři na Otavě

Tento obraz uzavírá celý cyklus a zobrazuje muže plavícího se na voru po řece Otavě, za nímž v dálce následuje další vor (*viz obr. 41 a 42*). Tato činnost má v kraji dlouhou tradici, pravděpodobně proto ji Aleš také zvolil (*viz obr. 43*). Zároveň zde mohl vyobrazit řeku, přírodu a její život, který z dětství dobře znal. A dle jeho vlastních slov: *„Na jeden chci ještě uvelebit plavbu vorů po Otavě... A tou Otavou zmizíme u Zvíkova ku Praze.”*¹⁷⁸

Na tomto závěrečném obraze se nám dochovalo několik nápisů vyrytých na pozadí obrazů, jednak aktérů R. Brůžka a lékárníka Dvořáčka, a také latinské fráze (*viz obr. 44*) „Pax tegum”, „Vade in pace” a „memento mori.”¹⁷⁹

6.6 Technika fresco secco a přenášení kartonů na fasádu domu

Existuje několik domněnek, proč Aleš svá díla nikdy nepřenášel sám na fasády domů. Některé zdroje uvádějí, že Aleš trpěl závratěmi, což mu znemožňovalo práci

---

¹⁷⁶ Tamtéž, 25.

¹⁷⁷ *Otavan: týdeník pro zábavu, poučení, zájmy politické, obecné a spolkové*. V Písku: Václav Šimek, 30.09.1916, 1 (36)(6-7), s. 104.

¹⁷⁸ HLADKÝ. *Písek – Hotel U Arcivévod Františka Ferdinanda/Dvořáček/Otava*, s. 27.

¹⁷⁹ Tamtéž, s. 27.

na lešení ve výškách, a tak za něj realizovali sgrafita jiní autoři (například D. J. Krajíček, J. Farkač, J. Bosáček).¹⁸⁰ Druhá možnost uvádí, že práce bylo jednoduše přespříliš, s realizací se spěchalo a bylo tak zapotřebí pomocníků, protože by Aleš nebyl schopen provádět oba úkony zároveň. Domníváme se, že byl netrpělivým umělcem s přetlakem imaginace, velmi temperamentní, svá díla vytvářel v extrémně krátkém čase, rád improvizoval a trpěl nechutí ke zdoluhavým technickým procesům. Zároveň ho k tomu pravděpodobně vedly i existenční důvody, jako potřeba financí pro vlastní obživu. Na druhou stranu však existovalo mnoho zadavatelů, kteří nakonec nebyli schopni odvedenou práci zaplatit.¹⁸¹

Konkrétní postup, jak byla sgrafita provedena na hotelu Dvořáček, nám uvádí restaurátorský průzkum. Technologie sgrafit byla pravděpodobně plně v kompetenci Bosáčka, jelikož v došlé korespondenci ji Aleš nikterak nezmiňuje. Sgrafito bylo provedeno na fasádě jako dvouvrstvé. Na jádrovou omítku bylo nanášeno *intonaco colorito* z jemného černě probarveného štuky a na něj se nanášela vrstva vápenného nátěru, tzv. *intonaco bianco*. Ještě za vlhka následovalo přenesení kresby pomocí kartonů, které sloužily jako šablony. Linie kresby se hustě perforovaly, karton se následně přiložil k ploše a za pomoci tamponu a uhlového prachu se tupoval požadovaný obrys.¹⁸² Následovalo rytí kresebných linií, které jsou místy spíše povrchové a běží po povrchu první vrstvy, jinde však pronikají do větší hloubky, až k černě zabarvenému podkladu.¹⁸³ Tím vzniká plastický efekt, který je zdůrazněn modelováním povrchu pomocí špachtle, inkarnátů, některých záhybů drapérie a atributů postav.¹⁸⁴

Následně byla sgrafita kolorována a plošně stínována technikou *fresco secco*, a na závěr bylo pozadí obrazů zlaceno. To pravděpodobně provedl, dle restaurátorské zprávy, pozlacovač R. Brůžek. Bosáček použil kolorit, který mu Aleš předepsal v dopisech. V jiných případech Aleš vypisoval kolorit přímo do kartonů, nebo řešil jejich barevnost s provádějícím malířem během realizace na místě.¹⁸⁵

---

¹⁸⁰ Mikoláš Aleš. ART – Encyklopedie osobností Plzně [online], aktualizováno 17. 4. 2020. Dostupné z: <https://encyklopedie.plzen.eu/home-mup/?acc=profil-osobnosti&load=3179> [cit. 1. 7. 2025].

¹⁸¹ SVOBODA, MÍČKO, *Nástěnné malby*, s. 30.

¹⁸² Tamtéž. s. 38.

¹⁸³ Zprávy památkové péče =: Journal of Historical Heritage Preservation : časopis státní památkové péče. Praha: Státní nakladatelství, 12.2003, 63(6), s. 419-420.

¹⁸⁴ *Restaurátorská dokumentace. Malovaná sgrafitová výzdoba fasády domu čp. 56, Komenského ulice, Písek – Hotel Otava*. Rok 1998. Památkový ústav České Budějovice, zástupce Mgr. P. Pavelec.

¹⁸⁵ SVOBODA, MÍČKO. *Nástěnné malby*, s. 38.

Úskalím toho, že Aleš svá sgrafita neprováděl na fasády sám, je, že každý umělec má svůj vlastní rukopis a ne vždy je schopen se pevně a přesně držet originálu. Tento fakt popsal Miroslav Míčko, který říká, že umělci byli častokrát příliš mechanickými. Chyběl jim cit pro tak jemnou předlohu, a proto linie často ztrácela svou jistotu v tahu. Tuto výtku ale nevztahuje na Josefa Bosáčka.¹⁸⁶ Situace, kdy obraz ztratil svůj původní charakter, jsou pozdější opravy, ať už částečné, či kompletní.

6.7 Restaurování

Obecně lze říci, že neexistuje sgrafito, které by nepodléhalo tzv. zubu času, ať už díky povětrnostním podmínkám, nebo v některých větších městech díky průmyslové činnosti. Jan Konůpek tento proces trefně popsal větou: „Prožívají tedy tyto památky peripetie a krise fyzického vývoje a zániku uměleckého díla.“¹⁸⁷ Sgrafita bylo proto nutné pravidelně zachovávat, přičemž k jejich opravám docházelo pravidelně každých dvacet let. To si neslo i své nevýhody, jelikož dnes se nesetkáme s žádnou sgrafitovou výzdobou, která by si zachovala všechny původní rysy a dochovala se nám zcela jako originál.

Během první světové války nejsou dostupné informace o obnově, zda i za této situace opravy probíhaly. Za první republiky však opět docházelo k pravidelné obnově. Během padesátých let 20. století proběhly rozsáhlé obnovy výtvarných děl v exteriéru, které se silně dotkly i sgrafitové výzdoby Mikoláše Alše. Šlo však na dlouhou dobu o poslední zásahy, které výzdoba získala díky péči odborníků. Až v devadesátých letech, kdy se většina sgrafit nacházela v destruktivním stavu, opět získaly svou pozornost, prošly údržbou a dostaly potřebnou péči. Takto popsala Jana Domanická osudy Alšových plzeňských sgrafit, tento fakt však lze aplikovat i na náš hotel Dvořáček, jelikož i jeho potkal podobný osud.¹⁸⁸

Čerpat budeme z restaurátorské zprávy z roku 1998, ve které se dozvídáme, že k opravě sgrafit došlo již v minulosti, konkrétní rok však dosud nebyl zjištěn. Víme ale, že u všech obrazů došlo pouze k vytmelení několika trhlin a k souvislé přemalbě, která překryla zbývající defekty. Původní barevnost byla díky tomu potlačena. Josef

---

¹⁸⁶ Tamtéž, s. 44.

¹⁸⁷ DOMANICKÁ, *Mikoláš Aleš v Plzni*, s. 48.

¹⁸⁸ DOMANICKÁ, *Mikoláš Aleš v Plzni*, s. 48.

Bosáček použil jako akcent malby barvu modrou (ultramarín), ta byla ale přemalována výraznou zelenou, která neodpovídala skladbě ostatních barev. Zároveň došlo k zakrytí některých rytých kontur a celá kompozice tak ztratila svou kresebnost. Skladba barev odpovídala barevnosti secese. Celá malba byla doplněna o zlacené pozadí, provedené na reliéfním podkladu.

Na všech obrazech bylo zjištěno poměrně silné poškození. Plocha byla narušená, uvolněná, místy odpadaly ryté kontury. U obrazů *Rýžování zlata na Otavě* a *Matěj Louda z Chlumčan na píseckém mostě* došlo v celé ploše k uvolnění a na mnoha místech k odpadnutí vápenné vrstvy s barevnou. Zároveň odpadala i probarvená spodní vrstva s drolicím se povrchem a degradovaným pojivem. U zmíněného obrazu *Matěj Louda* chyběla vápenná vrstva s barevnou téměř v celé levé polovině, ryté kontury se však přesto zachovaly. Naopak v destruktivním stavu se dochovaly obrazy *Dobytí Písku císařskými roku 1619* a *Bitva u Čížové*. Zde byly ryté kontury jen slabě znatelné a vápenná vrstva převážně chyběla, konkrétně se souvisle zachovala cca z 1/3. Místy odpadala i probarvená spodní vrstva, nebo byla uvolněná, drolila se a povrch byl zcela narušen. V relativně lepším stavu se dochoval zbytek obrazů, i zde byly objeveny statické trhliny a narušené okraje rytých kontur, ale v menším rozsahu. Všechna zlacená pozadí byla v původním, poměrně dobrém stavu s reliéfním povrchem.

Jedním z důvodů, kromě času a pravděpodobného zanedbání všech obrazových polí, bylo špatné provedení samotné spodní štukové vrstvy, zejména její nekvalitní zpracování, kdy se na úkor tmavého odstínu zanedbalo množství pojiva. To zapříčinilo její nesoudržnost a chráněná byla pouze povrchovým vápenným nátěrem.¹⁸⁹ Zároveň k rozpadu přispěly také neúplné opravy před rokem 1998, kdy bylo zanedbáno zpevnění omítek a defekty se pouze překryly barvou, což vedlo k výraznému zhoršení stavu. Současně na vině byly také klimatické podmínky a zmiňovaná chybějící pravidelná údržba.¹⁹⁰ Ostatně podobně na tom byla i sgrafitová výzdoba v Plzni.

---

¹⁸⁹ *Restaurátorská dokumentace. Malovaná sgrafitová výzdoba fasády domu čp. 56, Komenského ulice, Písek – Hotel Otava. Rok 1998. zástupce Mgr. P. Pavelec.*

¹⁹⁰ *Zprávy památkové péče =: Journal of Historical Heritage Preservation* : časopis státní památkové péče. Praha: Státní nakladatelství, 12.2003, 63(6). s. 420

Před samotným restaurováním vyvstala otázka, jakým způsobem by se k opravě mělo přistoupit a jak dílo následně koncipovat. Jednou z možností bylo prezentovat sgrafito pouze ve fragmentárním stavu, do poškozených míst téměř nezasahovat a dílo pouze konzervovat. Ve druhém případě by se dílo kompletně zrekonstruovalo, což památkáři vyhodnotili jako lepší variantu z důvodů funkčnosti obrazů, historicko-didaktických a alegorických. Zároveň sehrál roli i stav budovy, který byl téměř neporušený, a ve spojení s možností první by budova jako celek působila nevhodně. Důležité je také zmínit, že bez potřebné dokumentace by restaurátoři jen těžko volili druhou variantu, vzhledem ke stavu sgrafit. K rekonstrukci jim posloužily zachovalé Alšovy předlohy a neméně důležitou roli sehrály i dopisy obsahující popis koloritu obrazů.

Co se samotného postupu při rekonstrukci týče, bylo nejdříve potřeba zpevnit omítkové vrstvy, lokálně upevnit barevnou vrstvu a svrchní vápennou vrstvu. Poté následovalo odstranění přemalby a vyjmutí starých tmelů z předchozích oprav, kde se nacházely statické trhliny. Celý povrch byl zafixován a některé okraje rytých kontur byly zajistěny a následně vytmeleny. U nejvíce zničených obrazů byly provedeny pauzy. Restaurátoři zachytili základní obrysy rytí všech figur kompozic a poté se pomocí pauz v měřítku 1:1 a originálních kartonů provedla rekonstrukce se všemi detaily. Při samotném přenášení obrazů použili restaurátoři stejnou techniku, kterou zvolil Josef Bosáček v roce 1899.¹⁹¹

Největším otazníkem pro restaurátory byla otázka zlacení. Původně obrazy vynikaly sytým, výrazným koloritem, doplněným o lesklé zlaté pozadí. Při rekonstrukci byly barevné plochy pouze vyčištěny, zatímco zlaté pozadí, které se dochovalo v poměrně dobrém stavu, neslo patinu. Nakonec převládl názor, že zlacení bude vrácen lesk, což vzhledem k poloze obrazů přispěje ke zlepšení jejich čitelnosti.¹⁹²

---

¹⁹¹ *Restaurátorská dokumentace. Malovaná sgrafitová výzdoba fasády domu čp. 56, Komenského ulice, Písek – Hotel Otava. Rok 1998. zástupce Mgr. P. Pavelec.*

¹⁹² Tamtéž, s. 421.

7. Další výzdoba budov dle návrhů Mikoláše Alše v okolí

7.1 Kodlův dům, třída Národní svobody č.p. 209/23, Pražské Předměstí, Písek

V roce 1891 si písecký podnikatel, majitel místní cihelny a stavitel Ing. Jan Kodl postavil rodinný dům na Pražském předměstí, v ulici Národní svobody. Fasádu svého domu si přál náležitě vyzdobit (*viz obr. 45*), a proto se obrátil na Mikoláše Alše. Dne 4. ledna 1892 zaslal Ing. Jan Kodl Mikoláši Alšovi dopis, v němž mu popsal své představy o výzdobě rodinného domu, konkrétně o figurální malbě mezi okny prvního poschodí. V té době ještě Aleš nebyl umělecky spjat s Rudolfem Štechem a nedosáhl takového uznání, jakého se mu dostalo až po Národopisné výstavě v roce 1895: *„Ohledně figur máme ujednáno 1.) inženýrství neb stavitelství popřípadě s pozadím nějakého mostu, ku příkladu mostu na Červené přes Vltavu 2.) Zahradnictví neb rolnictví 3.) Cihlářství 4.) Rybářství. Myslím, že hodláte dvě ženské a dvě mužské postavy malovati, mohou býti národní, ale v tom případě jen motivy z naší krajiny, nejvýše jen jihočeské. Ostatně ponechám vše Vám, jestli národní neuděláte, tak jest také dobře, jen když celá práce udělá dojem. A ony symboly mají označovati mé zaměstnání neb čím se zabývám, to jest idea celé práce a i stavby celého domu.“*¹⁹³

Aleš přesně dodržel Kodlovy požadavky a vytvořil čtyři figurální návrhy uhlem, nikoliv však pro sgrafitovou techniku. V tomto případě byly návrhy přeneseny na plech a malovány olejovými barvami podle barevného schématu, které Aleš sám navrhl. Malby realizoval malíř Krajíček. Tento způsob měl však své nevýhody, malby rychle degradovaly, a tak byly v roce 1920 všechny čtyři plechové obrazy sejmuty a nahrazeny kopiemi.¹⁹⁴

Čtyři postavy alegorií zaujímají místo mezi okny v prvním podlaží. Jako první je zde vyobrazeno Rybářství. Aleš zde zpodobnil mladíka se světlými vlasy, stojícího v rákosí u vody s prutem v ruce, z něhož snímá rybu. Oblékl ho do bílé, rozepnuté košile s vykasanými rukávy, šedomodré vesty a hnědých kalhot sahajících pod kolena. Následuje alegorie Stavitelství, vyobrazená jako mladá tmavovlasá žena se

¹⁹³ SVOBODA, MÍČKO. *Nástěnné malby*, s. 71.

¹⁹⁴ Tamtéž, s. 71.

šátkem na hlavě, v bílé košili s krátkými rukávy, šedomodrém živůtku, červené sukni a zelené zástěře. V levé ruce drží rýsovací prkno, opřené o koleno levé nohy, která je nakročena a stojí na kameni. Jak Kodl v dopise žádal, žena stojí na břehu Vltavy a v pozadí se rýsuje železniční most na Červené, na jehož stavbě se Jan Kodl podílel. Třetí figurou v pořadí je alegorie Cihlářství, opět vyobrazená jako žena. Má stuhu ve vlasech, bílou košili s krátkými rukávy, modrou šněrovačku, žlutou zástěru, zelenou sukni a šedé punčochy. V pravé ruce drží cihlářskou formu, opřenou o koleno pravé nohy, která stojí na dvou cihlách. V levé ruce svírá střešní tašku. Čtveřicí uzavírá postava muže představujícího Zahradnictví. Na hlavě má slaměný klobouk ozdobený květinami, oblečen je do bílé košile s dlouhými rukávy, šedé vesty, kalhot sahajících pod kolena a červených punčoch. V obou rukách drží konve a na zemi vlevo leží žlutá dýně, podepřená břevnem v listech.¹⁹⁵

7.2 Základní škola v Protivíně

V roce 1902 navrhl Mikoláš Aleš sgrafitovou výzdobu neorenesanční budovy protivínské školy, nacházející se v blízkosti Písku. Na pomoc si přizval Josefa Bosáčka. Na rozdíl od předchozích zakázek tentokrát nešlo o soukromého objednavatele. Aleš měl vytvořit návrhy pro výzdobu východního a západního rizalitu budovy ve výši druhého patra.

Na budově byly předem určeny plochy pro dva triptychy, jeden umístěný na východní a druhý na západní fasádě, a dále pro samostatný obraz v místě slepého okna, které odpovídá skutečnému oknu na východní straně.

První triptych na východním štítu zobrazuje souvislou scénu s dvanáctiletým Ježíšem v chrámě (*viz obr. 46*). V centrální části je zachyceno dítě při zkoušce, zatímco v levém panelu jsou znázorněni farizeové, kteří žasnou nad jeho vědomostmi. Pravý panel pak představuje Pannu Marii s Josefem, kteří se pro svého syna vracejí zpět do chrámu. Kompozice je pozoruhodná tím, že jednotlivé části na sebe plynule navazují a vytvářejí jednotný dějový i prostorový celek. Všechny tři obrazy jsou

---

¹⁹⁵ SVOBODA, MÍČKO. *Nástěnné malby*, s. 71.

odděleny pilastry, které evokují chrámový interiér a umocňují sakrální atmosféru scény. Náboženské téma je zde podáno velmi prostě a lidsky.

Druhý triptych na západním štítu není propojen dějově, ale myšlenkově. I zde jsou jednotlivé výjevy odděleny pilastry. Náměty čerpají ze Svatováclavské legendy a vztahují se k motivům, jako jsou výchova, úcta k předkům, služba vlasti a ochota ji bránit (viz obr. 47). Na levém panelu zobrazuje Aleš svatého Václava jako malého chlapce po boku svaté Ludmily. Centrální obraz zachycuje mladého knížete Václava na koni, zatímco pravý panel ukazuje výjev svatého Václava jako chlapce pracujícího na vinici.

Kompozice sv. Václava na koni je pro Aleše typická a v různých obměnách ji použil vícekrát. Nejbližší variantou je malované okno vytvořené roku 1890 pro profesora Stupeckého. V tomto ztvárnění je však svatý Václav bez pláště a kůň má jinou polohu nohou, jedna z nich je výrazněji zdvižená. Přestože Aleš někdy vycházel z již vytvořených osnov, nerad se opakoval a odmítal kreslit stejný motiv znovu, i když si to klienti přáli. V případě sgrafit pro protivínskou školu byly některé kartony využity opakovaně a nalezneme je i na dalších dvou budovách v Jihočeském kraji.¹⁹⁶

Postava sv. Václava na koni ze západního triptychu se objevuje rovněž na průčelí domu č. 231 v Jiráskově ulici v Protivíně. V době realizace výzdoby školy zde byl Bosáček ubytován a majiteli se obraz zalíbil natolik, že jej Bosáček v roce 1905 přenesl formou sgrafita na fasádu jeho domu.¹⁹⁷ Ve stejném roce Bosáček vytvořil také barevné sgrafito s výjevem *Dvanáctiletý Ježíš v chrámě* pro školu ve městě Hluboká nad Vltavou (viz obr. 48), dle Alšových kartonů pro školu v Protivíně.¹⁹⁸

Poslední, samostatný obraz ve slepém okně, zachycuje školní výjev, kde je zobrazen Jan Amos Komenský s žákem při vyučování (viz obr. 49). Jedná se o typický školský motiv.

Aleš si na tuto zakázku připravil jak perokresby, tak i velkoformátové uhlové náčrty pro první triptych. U druhého triptychu vytvořil i barevné skici, ve kterých určil

---

¹⁹⁶ MÍČKO. *Nástěnné malby*, s. 56-57.

¹⁹⁷ EGERNAIER. *Zapomenutý Josef Bosáček a jeho galerie pod širým nebem*, s. 51.

¹⁹⁸ Tamtéž, s. 60.

základní barevnost. Tyto skici jsou výrazně kolorované a obsahují odstíny žluté, červené, modré, zelené a hnědé.¹⁹⁹

---

¹⁹⁹ MÍČKO. *Nástěnné malby*, s. 56-57.

8. Závěr

V této práci jsem zpracovala ucelenou rešerši o hotelu Otava (dříve Dvořáček) v Písku a jeho freskové výzdobě. Výzkum ukázal, že stavba vznikla jako důsledek proměn městské infrastruktury, konkrétně zbourání městského opevnění a s ním souvisejících bran. Tento zásah zásadně ovlivnil další urbanistický vývoj města. Na místě původní Budějovické brány vzniklo volné prostranství, které bylo třeba zaplnit, a město proto pozemek prodalo.

Ten odkoupil místní lékárník a pozdější hoteliér Rudolf Dvořáček, který si přál postavit reprezentativní a zároveň funkční hotelovou budovu v duchu národního stylu. Domnívám se, že si Dvořáček tento styl zvolil nejen z estetických důvodů, protože celá budova působí pompézně a poměrně majestátně, čímž svého majitele výborně reprezentuje, ale také proto, že prostřednictvím národního slohu vyjadřuje svou hrdost k českému národu.

Dvořáček pověřil architekta Rudolfa Stecha, aby navrhl budovu hotelu. Stech ji koncipoval jako neorenesanční třípatrovou stavbu situovanou na nároží dvou ulic. Ke spolupráci přizval Mikoláše Alše, se kterým již dříve spolupracoval na různých projektech, především v Plzni. Aleš vytvořil nejen výtvarně hodnotné návrhy, ale také ucelený cyklus výjevů s regionálně historickým obsahem. Tento cyklus výstižně zachycuje některé z nejvýznamnějších událostí, míst, tradic i každodenní život v kraji.

Zabývala jsem se rovněž tím, jak Mikoláše Alše ovlivnil Prácheňský kraj, ať už prostřednictvím rodinných vazeb, nebo studentskými léty strávenými v Písku. Za klíčové události jsem označila vrchol národního obrození v 60. letech 19. století, kdy Aleš v Písku studoval, a právě tyto události formovaly jeho národní cítění. Vzpomínky na toto období se promítly i do jeho tvorby a přímo ovlivnily jedno z děl pro hotel Dvořáček – *Studenti gymnázia pozdravují Zvíkov, 1860*.

V práci jsem doložila, že významným inspiračním zdrojem Alšovy tvorby byly i místní památky, například písecký hrad nebo hrad Zvíkov. Z dochované korespondence víme, že je v pozdějších letech, již po skončení studií v Písku tyto památky navštívil. Zda je navštěvoval již mládí, však nelze s jistotou potvrdit. Pokud by se objevil pramen, který by tuto teorii ještě více podpořil, bylo by možné předpokládat, že právě zde vznikla Alšova fascinace linií a intuitivní kresbou, které později uplatnil ve svých

kartonech. Tyto zážitky, ať už je prožil v jakémkoli věku, každopádně formovaly jeho vztah k regionu a ovlivnily i výběr výjevů, které navrhl pro výzdobu hotelu.

Významnou roli zde sehrál také Josef Bosáček, který Alšovy návrhy převedl do sgrafit na fasádě a zároveň do nich promítl část své vlastní umělecké invence. Z některých dochovaných dopisů vyplývá, že mu Aleš ponechal v barevném pojetí určitou volnost, a lze tedy předpokládat, že konečný výtvarný výraz sgrafit nese i Bosáčkův osobitý rukopis.

Práce se rovněž kriticky zabývá problematikou restaurování sgrafitové výzdoby, která musela být v roce 1998 kompletně rekonstruována. Důvodem byly nevhodně zvolené materiály, zanedbaná údržba a neodborné zásahy, k nimž pravděpodobně došlo již v 50. letech 20. století. V té době bylo dílo Mikoláše Alše vnímáno jako součást národního kulturního odkazu, avšak pod vlivem tehdejší ideologie byl jeho význam často zkreslován. V důsledku těchto zásahů dnes nesledujeme původní dílo Alše a Bosáčka, ale jeho technicky obdobnou rekonstrukci. Přestože se restaurátoři snažili zachovat autentičnost, barevnost sgrafit již není tak výrazná jako v originále. Barevné ladění, které Aleš společně s Bosáčkem zamýšleli, si tak dnes můžeme pouze představovat. Podle mého názoru však restaurátoři zvolili správný a nejvhodnější postup, díky němuž byla zachována historická hodnota celého cyklu. Navzdory rekonstrukci si sgrafita dodnes uchovávají svou didakticko-historickou funkci.

Výzkum ukázal, že Aleš vytvořil precizní přehled historických a lidových událostí, který velmi přesně odpovídá místním dějinám. Je třeba zdůraznit, jak dokázal do svých děl zakomponovat identické prvky konkrétních objektů. Například v obraze *Městská slavnost* použil přesný vzhled obrazu madony ze zdejšího kostela a podobně v obraze *Rytířský turnaj* využil námět z píseckého hradu. Pouze ve dvou obrazech nám kontext lehce uniká a není zcela jednoznačný. Prvním je *Lověva píseckých lesů*, který spíše evokuje estetický dojem, dle mého názoru chtěl Aleš symbolicky vyjádřit bohatost a rozmanitost místní fauny a flóry. Druhým poněkud nejasným dílem jsou *Venkované z Písecka*, zobrazující lidový život na venkově. Otazník však zůstává u symbolického gesta muže spolu se ženou a směru, kterým hledí. Vzhledem k historickým popisům událostí, které máme k dispozici, pravděpodobně muž se vztyčenou rukou odkazuje na vojska, která se kolem Písku

usadila v roce 1741. A proto je důležité zdůraznit, jak důmyslně Aleš pracuje se symboly.

Nelze ani opomenout, že umístění obrazů nebylo náhodné. Jsou řazeny podle časové osy, některé dokonce opatřené datem, a Aleš směrem k nároží z obou stran postupně stupňuje vážnost námětů, čímž zdůrazňuje jejich význam.

V kapitole, kde jsem se okrajově věnovala dalším stavbám v okolí, jsem zjistila, že Aleš při tvorbě domu Jana Kodla použil symboly odkazující k regionu, ovšem nikoliv z vlastního tvůrčího záměru, ale na přání majitele. Ve sgrafitech školy v Protivíně se naopak žádné místní motivy nevyskytují.

V rámci této práce se mi podařilo vytvořit ucelený popis historického kontextu a vývoje lokality, zaměřit se na samotný objekt, klíčové osobnosti i proces vzniku výzdoby. Především jsem však usilovala o to ukázat, jak silná regionální identita a osobní vztah k místu inspirovaly výtvarníka k vytvoření výjimečného díla, které dodnes vypráví příběhy Prácheňského kraje.

9. Seznam použité literatury a zdrojů

Monografie

1. CHROBÁK, Ondřej. *Mikoláš Aleš 1852–2007: Jízdárna Pražského hradu 14. 12. 2007 – 20. 4. 2008*. Praha: Národní galerie, 2007.
2. DOMANICKÁ, Jana a SKÁLOVÁ, Ivana (eds.). *Mikoláš Aleš v Plzni*. Plzeň: Západočeská galerie v Plzni, 2013.
3. EGERMAIER, Jiří. *Zapomenutý Josef Bosáček a jeho galerie pod širým nebem*. Písek: Prácheňské nakladatelství, 2004.
4. HEROUT, Jaroslav. *Staletí kolem nás: přehled stavebních slohů*. 3. dopl. vyd. Ilustroval Rudolf Mader. Praha: Orbis, 1970. (Kultura kolem nás.)
5. HLADKÝ, Jiří. *Písek – Hotel U Arcivévodý Františka Ferdinanda / Dvořáček / Otava*. Písek: Město Písek, 2013.
6. Jubilejní výstava 1952 v Písku: červenec–srpen: sborník. Písek: Místní národní výbor, výstavní komise, 1950.
7. KOLÁŘ, Ondřej. *Písecké solitéry: architektura 19. a 20. století v metropoli Prácheňska*. Písek: Collegium Artium, 2010.
8. KOTALÍK, Jiří a BRABCOVÁ, Jana. *Mikoláš Aleš (1852–1913): souborná výstava díla: Praha, 1979–1980: katalog*. Praha: Národní galerie, 1979.
9. LUDVÍK, Lubor a PRÁŠEK, Jiří. *Písecké ulice: náměstí, samoty a komunikace*. Písek: J & M, 1998.
10. MÍČKO, Miroslav. *Malíř svého lidu: čtení o Mikoláši Alšovi*. Praha: Družstevní práce, 1946. (Svět. Nová řada.)
11. MÍČKO, Miroslav a SVOBODOVÁ-ALŠOVÁ, Maryna. *Mikoláš Aleš: Věmec národních písní*. Praha: Tvar, 1950.
12. NEUMANN, Jaromír. *Mikoláš Aleš: boj našeho lidu za svobodu*. Praha: Orbis, 1952.
13. NEUMANN, Jaromír. *Mikoláš Aleš: Cykly*. Praha: SNKLHU, 1957.
14. ORLÍKOVÁ BRABCOVÁ, Jana. *Mikoláš Aleš*. Hluboká nad Vltavou: Alšova jihočeská galerie, 1979.
15. PRÁŠEK, Jiří. *Písecké 2. tisíciletí*. Písek: J & M, 2000.
16. Průvodce po král. městě Písku. Písek: Klub českých turistů, 1912.
17. SEDLÁČEK, August. *Dějiny královského krajského města Písku nad Otavou. Díl II, Od zřízení král. úřadu. 2., autent. vyd.* Písek: František Podhajský, 1930.
18. SVOBODA, Emanuel. *Alšovy listy milostné*. Praha: Sfinx, 1941.

19. SVOBODA, Emanuel. *Jak Mikoláš Aleš žil a tvořil*. Praha, 1920.
20. SVOBODA, Emanuel a MÍČKO, Miroslav. *Mikoláš Aleš, nástěnné malby*. Praha: SNKLHU, 1955.
21. SVOBODOVÁ-ALŠOVÁ, Maryna. *U nás doma*. Praha: Knihovna a tiskárna pro nevidomé K. E. Macana, 1978.
22. ŠÁRECKÁ-RADOŇOVÁ, Maryša. *Pod Svatou horou: obraz ze života*. Praha: Ústřední dělnické knihkupectví a nakladatelství, 1940
23. TOMAN, Prokop. *Nový slovník československých výtvarných umělců. Díl 2, L–Z*. Praha, 1950.
24. VLČEK, Pavel. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*. Praha: Academia, 2004.
25. VOLAVKOVÁ, Hana. *Mikoláš Aleš*. Praha: Odeon, 1982.

Články a periodika

1. KUDRNA, František. Po stopách Mikoláše Alše. *Český deník*, I–XXXIII, 1932–1933.
2. *Otavan: týdeník pro zábavu, poučení, zájmy politické, obecné a spolkové*. Písek: Václav Šimek,
  - 17. 12. 1881, roč. 3, č. 51
  - 12. 02. 1898, roč. 20, č. 7
  - 12. 03. 1898, roč. 20, č. 11
  - 02. 04. 1898, roč. 20, č. 14
  - 17. 12. 1898, roč. 20, č. 51
  - 03. 02. 1900, roč. 22, č. 5
  - 30. 09. 1916, roč. 1 (nová řada?), č. 36 (6–7)
3. *Písecké listy: věstník z Pootaví*. Písek: Max Hájek, 18. 05. 1945, roč. 46, č. 2.
4. *Polední list*. Praha: Tempo, 23. 07. 1944, roč. 18, č. 201.
5. *Zprávy památkové péče = Journal of Historical Heritage Preservation: časopis státní památkové péče*. Praha: Státní nakladatelství, 12/2003, roč. 63, č. 6.
6. ŠTOGROVÁ, Jarmila. Trojzvuk Stech – Aleš – Bosáček. *Zprávy památkové péče*, 02/2011, roč. 71, č. 1.

Archivní zdroje

1. NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV. Evidenční list kulturní památky č. 4-p, hotel Otava čp. 56. České Budějovice: NPÚ ČB.

2. NOVOTNÝ, Zdeněk a ŠTORK, Jiří. Restaurátorská zpráva k opravě štukové reliéfní výzdoby. Hejná, 15. 12. 1998.
3. RESTAURÁTORSKÁ DOKUMENTACE. Malovaná sgrafitová výzdoba fasády domu čp. 56, Komenského ulice, Písek – Hotel Otava. Rok 1998. Zástupce: Mgr. P. Pavelec.
4. STÁTNÍ OBLASTNÍ ARCHIV V HRADCI KRÁLOVÉ. Sbírka matrik Východočeského kraje (NAD 190), signatura 51-17, fol. 14r.
5. STÁTNÍ OBLASTNÍ ARCHIV V LITOMĚŘICÍCH. Panenský Týnec, římskokatolický farní úřad. Matrika narozených 1844–1871, signatura L112/5, fol. 81r.
6. STÁTNÍ OBLASTNÍ ARCHIV V PRAZE. Matrika narozených, Příbram, 1855–1858, římskokatolická církev. Snímek 125.

Internetové zdroje

1. ČINŽOVNÍ DŮM. *Činžovní dům (postaven 1890)*. Památkový katalog, Hlavní město Praha [online]. Dostupné z: <https://pamatkovykatalog.cz/cinzovni-dum-15450116>
2. MĚSTO PÍSEK. *Historie města*. © 2015 [online]. Dostupné z: <https://www.mesto-pisek.cz/historie-mesta/ds-1027>
3. MĚSTSKÉ OPEVNĚNÍ V PÍSKU. Památkový katalog [online]. Dostupné z: <https://pamatkovykatalog.cz/mestske-opevneni-19726606>
4. MIKOLÁŠ ALEŠ. *Mikoláš Aleš (profil osobnosti)*. Encyklopedie dějin města Plzně [online]. Dostupné z: https://encyklopedie.plzen.eu/home-mup/?acc=profil_osobnosti&load=3179
5. OKRESNÍ HOSPODÁŘSKÁ ZÁLOŽNA. *Okresní hospodářská záložna – památkový katalog*. [online]. Dostupné z: <https://pktestext.npu.cz/okresni-hospodarska-zalozna-14020024>
6. PŘESTAVBA POŠTOVNÍHO A TELEGRAFNÍHO ÚŘADU. *Přestavba Poštovního a telegrafního úřadu Plzeň 1925–1927*. Plzeňský architektonický manuál [online]. Dostupné z: <https://pam.plzne.cz/objekt/c1-260-prestavba-postovniho-a-telegrafniho-uradu-plzen>
7. STÁTNÍ OBLASTNÍ ARCHIV V TŘEBONI. 180. výročí narození Augusta Sedláčka. *České archivy* [online]. Publikováno 24. srpna 2023. Dostupné z: <https://www.ceskearchivy.cz/archivarium/1012-180-vyroci-narozeni-augusta-sedlacka>

10. Seznam obrazových příloh

1. **Budějovická brána, 1861**
Zdroj: JAVŮREK, Zdeněk a KOTALÍK, Jan. *Písek ve fotografii 1860–1918*. Písek: Město Písek, c2007.
2. **Otavan – projekt stavby (inzerce), 12. 3. 1898**
Zdroj: *Otavan: týdeník pro zábavu, poučení, zájmy politické, obecné spolkové*, V Písku: Václav Šimek, 13. 3. 1898, roč. 20, č. 11.
3. **Otavan – nabídka prostředků Dvořáckovy lékárny, 1884**
Zdroj: *Otavan*, V Písku: Václav Šimek, roč. 3, č. 28.
4. **Otavan – nabídka hospodářských potřeb**
Zdroj: *Otavan*, V Písku: Václav Šimek, roč. 6, č. 36.
5. **Pohled na Hotel Dvořáček, 1908**
Zdroj: JAVŮREK & KOTALÍK, *Písek ve fotografii 1860–1918*.
6. **Dům v Ostrovní ulici v Praze (kresba perem a tuší, 1889)**
Zdroj: MÍČKO, Miroslav. *Mikoláš Aleš: nástěnné malby*. 1955.
7. **Hotel Otava – pohled na celou budovu**
Zdroj: „Hotel Otava (Písek)“, *Česká Wikipedie*, online. [Cit. 20. 7. 2025]
8. **Hotel Otava – půdorys budovy**
Zdroj: „Hotel Otava (Písek)“, *ikatastr.cz*, online mapový portál. [Cit. 20. 7. 2025]
9. **Hotel Otava – nárožní část budovy, cibulová věžička**
Zdroj: Kristýna Raffelová.
10. **Hotel Otava – arkýř**
Zdroj: Kristýna Raffelová.
11. **Hotel Otava – klenák s mužskou hlavou a rostlinným ornamentem**
Zdroj: Kristýna Raffelová.
12. **Hotel Otava – reliéfní hlava lva a triglyf**
Zdroj: Kristýna Raffelová.

13. **Hotel Otava – volutový postranní štít**
Zdroj: Kristýna Raffelová.
14. **Otavan – propagace hotelové kavárny**
Zdroj: *Otavan*, V Písku: Václav Šimek, roč. 36, č. 5.
15. **Otavan – propagace jídelny hotelu**
Zdroj: *Otavan*, V Písku: Václav Šimek, roč. 36, č. 5.
16. **Student v Písku, 1860 (M. Aleš)**
Zdroj: *Otavan*, V Písku: Václav Šimek, roč. 36, č. 6–7.
17. **Písecký hrad – Rytířský sál, malba Rytířský turnaj**
Zdroj: „Stálé expozice“, Prácheňské muzeum v Písku, online. [Cit. 20. 7. 2025]
18. **Skála na břehu řeky Otavy, 1899**
Zdroj: JAVŮREK & KOTALÍK, *Písek ve fotografii 1860–1918*.
19. **Podpis Rudolfa Brůžka na obraze Voraři na Otavě**
Zdroj: HLADKÝ, Jiří. *Písek – Hotel U Arcivévody Františka Ferdinanda / Dvořáček / Otava*. Písek: Město Písek, 2013.
20. **Rýžování zlata na Otavě (uhlový karton, 1899)**
Zdroj: MÍČKO, *Mikoláš Aleš: nástěnné malby*. 1955.
21. **Hotel Otava – Rýžování zlata na Otavě**
Zdroj: Kristýna Raffelová.
22. **Husitský hejtman Matěj Louda z Chlumčan na Kamenném mostě (uhlový karton, 1899)**
Zdroj: MÍČKO, *Mikoláš Aleš: nástěnné malby*. 1955.
23. **Hotel Otava – Husitský hejtman Matěj Louda z Chlumčan**
Zdroj: Kristýna Raffelová.
24. **Rytířský turnaj na píseckém hradě (uhlový karton, 1899)**
Zdroj: MÍČKO, *Mikoláš Aleš: nástěnné malby*. 1955.
25. **Hotel Otava – Rytířský turnaj na píseckém hradě**
Zdroj: Kristýna Raffelová.
26. **Dobytí Písku císařským vojskem 26. 8. 1619 (uhlový karton)**
Zdroj: MÍČKO, *Mikoláš Aleš: nástěnné malby*. 1955.

27. Hotel Otava – Dobytí Písku 1619

Zdroj: Kristýna Raffelová.

28. Lověna píseckých lesů (uhlový karton, 1899)

Zdroj: MÍČKO, *Mikoláš Aleš: nástěnné malby*. 1955.

29. Hotel Otava – Lověna píseckých lesů

Zdroj: „Hotel Dvořáček – Otava v Písku“, Čtení z Písku, online. [Cit. 20. 7. 2025]

30. Městský znak (uhlový karton, 1899)

Zdroj: MÍČKO, *Mikoláš Aleš: nástěnné malby*. 1955.

31. Hotel Otava – Městský znak

Zdroj: Kristýna Raffelová.

32. Bitva u Čížové, 22. 11. 1741 (uhlový karton)

Zdroj: MÍČKO, *Mikoláš Aleš: nástěnné malby*. 1955.

33. Hotel Otava – Bitva u Čížové 1741

Zdroj: Kristýna Raffelová.

34. Městská slavnost Písecká (uhlový karton, 1899)

Zdroj: MÍČKO, *Mikoláš Aleš: nástěnné malby*. 1955.

35. Hotel Otava – Městská slavnost Písecká

Zdroj: Kristýna Raffelová.

36. Písecká madona (cca 1910)

Zdroj: JAVŮREK & KOTALÍK, *Písek ve fotografii 1860–1918*.

37. Venkované z Písecka (uhlový karton, 1899)

Zdroj: MÍČKO, *Mikoláš Aleš: nástěnné malby*. 1955.

38. Hotel Otava – Venkované z Písecka

Zdroj: Kristýna Raffelová.

39. Písečtí studenti pozdravují Zvíkov (uhlový karton, 1899)

Zdroj: MÍČKO, *Mikoláš Aleš: nástěnné malby*. 1955.

40. Hotel Otava – Písečtí studenti pozdravují Zvíkov

Zdroj: Kristýna Raffelová.

41. Voraři na Otavě (uhlový karton, 1899)

Zdroj: MÍČKO, *Mikoláš Aleš: nástěnné malby*. 1955.

42. Hotel Otava – Voraři na Otavě

Zdroj: Kristýna Raffelová.

43. Vory na Otavě pod Pískem (cca 1900)

Zdroj: JAVŮREK & KOTALÍK, *Písek ve fotografii 1860–1918*.

44. Nápis na obraze Voraři na Otavě („Pax tegum“, „Vade in pace“, „memento mori“)

Zdroj: HLADKÝ, *Písek – Hotel U Arcivévod Františka Ferdinanda / Dvořáček / Otava*. 2013.

45. Kodlův dům, Praha-Předměstí, Písek

Zdroj: „Dům čp. 128 (Kodlův dům), Písek“, *Památný katalog Národního památkového ústavu*, online. [Cit. 20. 7. 2025]

46. Dvanáctiletý Ježíš v chrámě (uhlový karton)

Zdroj: MÍČKO, *Mikoláš Aleš: nástěnné malby*. 1955.

47. Sv. Ludmila vyučuje sv. Václava; sv. Václav na koni; sv. Václav na vinici (kolorované kresby)

Zdroj: MÍČKO, *Mikoláš Aleš: nástěnné malby*. 1955.

48. Hluboká nad Vltavou – obraz Dvanáctiletý Ježíš v chrámě

Zdroj: „Hotel Otava (Písek)“, *KrásnéČesko.cz – Fotolok* (ID 38595, fotografie 2), online. [Cit. 20. 7. 2025]

49. Jan Amos Komenský s žákem při vyučování (uhlový karton)

Zdroj: MÍČKO, *Mikoláš Aleš: nástěnné malby*. 1955.

11. Obrazové přílohy

1. Budějovická brána roku 1861

Projekt stavby
hôtelu I. třídy v král. městě Písku

na jednom z nejpoknějšších a frekventovaných míst, as o 30 pokojích,
s restaurací a kavárnou, ohystám.

Za tím účelem vybízím firmy zabývající se dodávkami buď stavebního
materiálu anebo vnitřního zařízení, pokud se týče osvětlování, vytápění,
dodávky nábytkové a vůbec celkového komfortu jednotlivých místností,
k zaslání jich cenníků.

Zároveň zvu zkušené odborníky, kteří by co reflektanti na

pronájem hotelu toho,

který v měsíci červenci 1899 otevřen býti má, pomýšleli — disponující
požadovanou kaucí 5000 zl. — aby v stavební plány nahlédli a na případné,
na odborné zkušenosti a znalosti se zakládající změny dle požadavků moder-
ních hotelů, mne upozornili, aby dle nich event. potřebné změny v plánech
provedeny býti mohly.

Adresováno budiž: **Rudolf Dvořáček, lékárník v Písku.**

2. Otavan - Projekt stavby, inzerce ve zpravodaji ze dne 12.3. 1898

Lékárna „u bílého lva“ v Pisku
(stará)

velké náměstí, naproti městské radnici
*odporučuje svůj sklad vod minerálních
k letošní saisoně*

Bilinská (Biliner Sauerbrunn) celá láhev	26 kr.
Gishübelka (kyselka) velká láhev . . .	26 "
" " " " " " " " " " " " " " " "	22 "
" " " " " " " " " " " " " " " "	18 "
Krondorfská kyselka celá láhev . . .	28 "
" " " " " " " " " " " " " " " "	28 "
" " " " " " " " " " " " " " " "	16 "
Klausnerova voda železitá (Klausner Eisenquelle)	38 "
Karlovarská voda „Schlossbrunn“ celá láhev	35 "
" " " " „Mühlbrunn“ " " " " " "	35 "
" " " " „Sprudel“ " " " " " "	35 "
Marianská Křížovka (Marienbader Kreuz- brunn) celá láhev . . .	28 "
Rakóczy pramen železitý (Kissinger- Rakóczy) celá láhev . . .	40 "
Zaječická (Saidschützer Bitterwasser) celá láhev	27 "
Wildunská „pramen Jiřího“ (Wildunger Georg-Quelle)	38 "
Wildunská „pramen Helleny“ (Wildunger Helenen-Quelle)	38 "
Uherská voda „pramen Hunyady János.“	30 "
" " " " „pramen Hunyady Arpád“	30 "
" " " " „pramen Josefa“ . . .	30 "
" " " " „pramen Victoria“ . . .	30 "

Těž Rhum, malaga, mělnické víno a čaj
ruský jakosti nejjemnější jest na skladě.

☛ Kdo minerálních vod více než 10 láhví
najednou odebere, obdrží tyto o jistou částku
levněji. ☛

Rudolf Dvořáček
majitel staré lékárny.

3. Otavan - Inzerace nabídky léčebných prostředků Dvořáckovy lékárny z roku 1884

Žádná sněť v pšenici více.

N. Dupuy-e mořidlo semen.

Osvědčené toto mořidlo proti sněti pše-
ničné, od vícero spolků a čelnějších hospodářů
doporučené, lze dostati ve všech mých skla-
dech rak. uhersk. mocnářství.

1 balíček na 200 litrů semen 30 kr.
1 " " " " " " " " " " " " " " " " 15 "

Aby pp. hospodáři, padělaným mořidlem
klamáni nebyli, žádám jich ve vlastním jejich
zájmu, by pouze balíčků mou firmou a ochran-
nou známkou opatřených žádali a též jen
takových přijímali.

Každou poptávku vyřizuje zdarma, franco
chemická laboratoř N. Dupuy-e
ve Vídni Windmühlgasse 33.

Sklady v Pisku: R. Dvořáček; v Bela Hůrka:
J. Boháček; v Kutovicích: T. J. Tomsovic; v Stra-
konicích: J. Kratochvíl; v Táboře: F. Pejsa; ve
Vodňanech: V. J. Friedrich.

4. Otavan - Nabídka drobných hospodářských potřeb

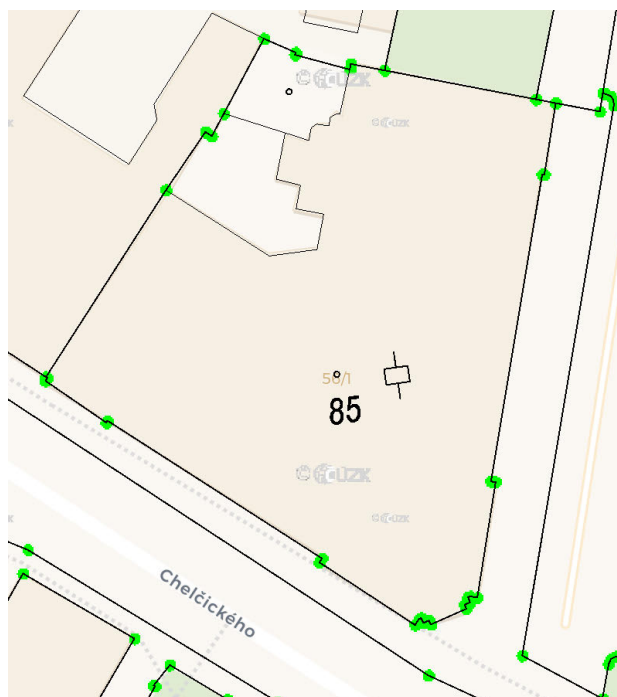
5. Pohled na Hotel Dvořáček roku 1908

6. Dům v Ostrovní ulici v Praze 1889 - kresba perem a tuší, vlevo Dragoun 1813, vpravo Myslivec 1866

7. Hotel Otava (Dvořáček) - Pohled na celou budovu

8. Hotel Otava (Dvořáček) - Půdorys budovy (katastrální mapy)

9. Hotel Otava (Dvořáček) - Nárožní část budovy, cibulová věžička

10. Hotel Otava (Dvořáček) - Arkýř

11. Hotel Otava (Dvořáček) - Klenák s mužskou hlavou a rostlinným ornamentem

12. Hotel Otava (Dvořáček) - reliéfní hlava lva a triglyfem

13. Hotel Otava (Dvořáček) - Volutový postranní štít

Grand Hotel Dvořáček

»U arcivévody Františka Ferdinanda«
v Písku

Telefon 34. Adr. telegr. Dvořáček Písek.

svým moderním zařízením, svoji kuchyní, jakož i mírnými cenami patří beze sporu
k prvotřídním hotelům v Čechách.

Kavárna. ◆ Velkorestaurace. ◆ Herna.

Representační salon. — Zvláštní
místnosti prouzavřené společnosti,
schůze a hostiny.

40 vzdušných pokojů komfortně
zařízených. — Koupelny.

— Vlastní elegantní povozy. —

Menu od 3 K výše.

Při delším pobytu pp. hostů
účtují se pokoje dle dohodnutí
v nižší ceně.

Prohlídka celého podniku,
zvláště vinných sklepů se starými
zásobami,
po přihlášce v kanceláři hotelu.

Kavárna hotelu.

14. Otavan - propagace, hotelová kavárny

Grand Hotel Dvořáček
 »U arcivévody Františka Ferdinanda«
v Písku   Adr. telegr. Dvořáček Písek.

Telefon 34.
 svým moderním zařízením, svojí kuchyní, jakož i mírnými cenami patří beze sporu
 k prvotřídním hotelům v Čechách.

Kavárna.   ♦ Velkorestaurace. ♦   Herna.

Jidelna hotelu.

Representační salon. — Zvláštní
 místnosti pro uzavřené společnosti,
 schůze a hostiny.

40 vzdušných pokojů komfortně
 zařízených. — Koupelny.

— Vlastní elegantní povozy. —

Menu od 3 K výše.

Při delším pobytu pp. hostů
 účtují se pokoje dle dohodnutí
 v nižší ceně.

Prohlídka celého podniku,
 zvláště vinných sklepů se starými
 zásobami,
 po přihlášce v kanceláři hotelu.

15. Otavan - propagace, jídelna hotelu

16. Student v Písku r. 1860, Mikoláš Aleš

17. Písecký hrad - Rytářský sál, malba Rytířský turnaj

18. Skála na břehu řeky Otavy roku 1899

19. Podpis - Rudolfa Brůžka na obraze Voraři na Otavě.

20. Rýžování zlata na Otavě - uhlový karon, 1899

21. Hotel Otava (Dvořáček) - Rýžování zlata na Otavě

22. Husitský hejtman Matěj Louda z Chlumčan na Píseckém Kamenném mostě - uhlový karton, 1899

23. Hotel Otava (Dvořáček) - Husitský hejtman Matěj Louda z Chlumčan na Píseckém Kamenném mostě

24. Rytířský Turnaj na píseckém hradě - uhlový karton, 1899

25. Hotel Otava (Dvořáček) - Rytířský Turnaj na píseckém hradě

26. Dobytí Písku císařským vojskem 26. srpna 1619 - uhlový karton

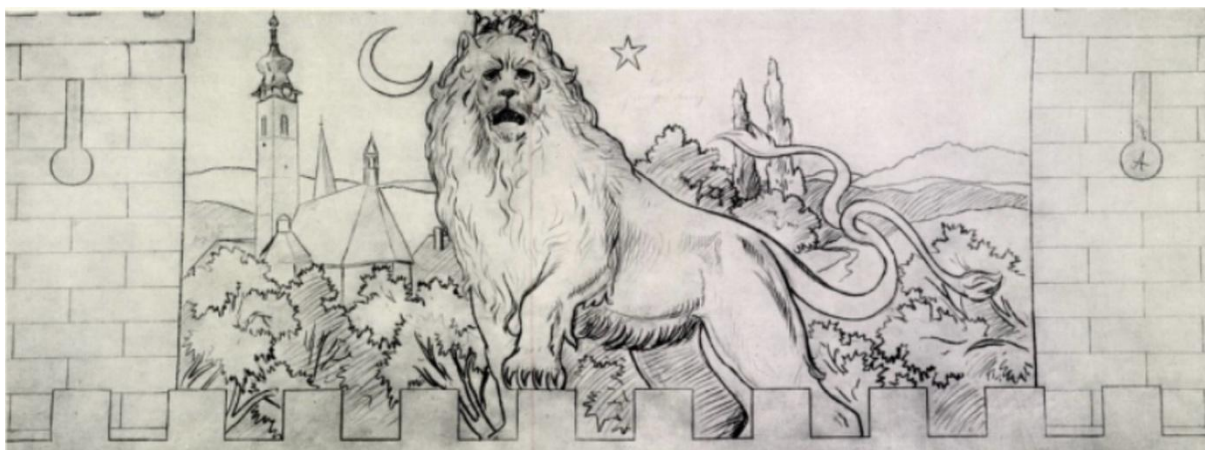
27. Hotel Otava (dvořáček) - Dobytí Písku císařským vojskem 26. srpna 1619

28. Lověna píseckých lesů - uhlový karon, 1899

29. Hotel Otava (Dvořáček) - Lověna píseckých lesů

30. Městský znak - uhlový karton 1899

31. Hotel Otava (Dvořáček) - Městský znak

32. Bitva u Čížové 22. listopadu 1741 - uhlový karon, 1899

33. Hotel Otava (Dvořáček) - Bitva u Čížové 22. listopadu 1741

34. Městská slavnost Písecká - uhlový karon 1899

35. Hotel Otava (Dvořáček) - Městská slavnost Písecká

36. *Písecká madona - okolo roku 1910*

37. *Venkované z Písecka - uhlový karton, 1899*

38. Hotel Otava (Dvořáček) - Venkované z Písecka

39. Písečtí studenti pozdravují Zvíkov - uhlový karton, 1899

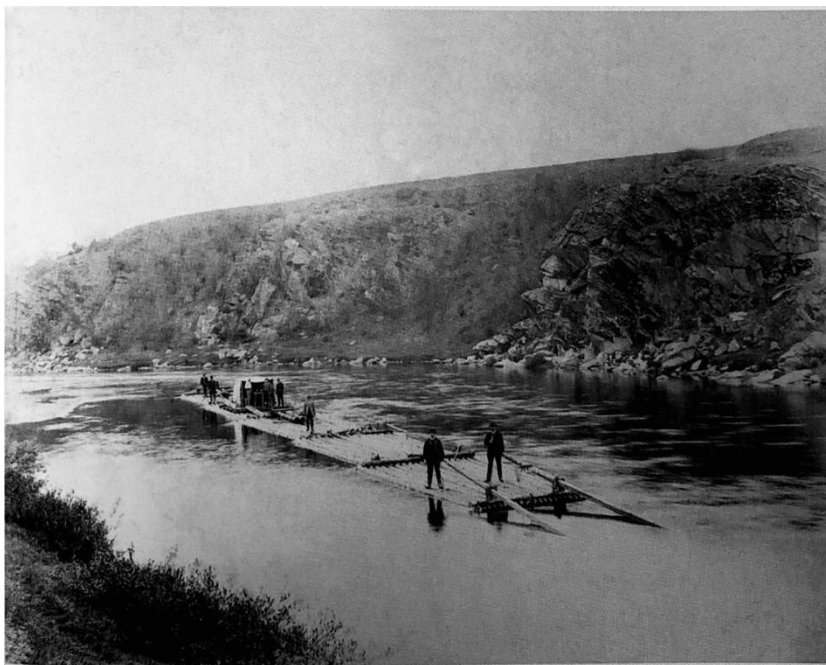
40. Hotel Otava (Dvořáček) - Písečtí studenti pozdravují Zvíkov

41. Voraři na Otavě - uhlový karon, 1899

42. Hotel Otava (Dvořáček) - Voraři na Otavě

43. Vory na Otavě pod Pískem okolo roku 1900

44. Nápisý na obraze Voraři na Otavě - „Pax tegum”, „Vade in pace” a „memento mori.”

45. Kodlův dům, třída Národní svobody č.p. 209/23, Pražské Předměstí, Písek

46. Dvanáctiletý ježíš v chrámě - uhlový karton

47. Sv. Ludmila vyučuje sv. Václava , sv. Václav na koni, sv. Václav na vinici - kolorované kresby

48. Hluboká nad Vltavou - Obraz Dvanáctiletý Ježíš v chrámě na bývalé škole

49. Jan Amos Komenský s žákem při vyučování - Uhlový karton